

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. št. 12.943 • Oglasi po ceniku

God. I.

Ljubljana, 21. decembar 1930.

Broj 32.

Srećan Božić!

Svim našim pretplatnicima, oglasivačima, saradnicima, čitaocima i prijateljima našeg lista katoličke veroispovesti želimo srećne božićne praznike!

Uredništvo i uprava

Ljubljana, 20. decembra 1930.

Godina dana našega rada

Minula je godina, otkako je zakonom od 5. decembra 1929. god. osnovan Soko kraljevine Jugoslavije, koji je zatim, na osnovu svog statuta o organizaciji i poslovanju, otpočeo svoj rad.

Donošenjem pomenutog zakona, bivši JSS, imajući već po svojoj ideologiji, radu i tradiciji uvek najviše državne i nacionalne interese, dakle ideale i težnje, kojima je on i do sada najverniji i najpredaniji, svesno po žrtvovno i ponosno služio, znao je da pravilno oceni onaj za njegov rad istovrski momenat, koji ga stavlja na pokretljivu novog života, da bi već po svojim utrim stazama i putevima, pomlađenom snagom uspešnije nastavio vršenje svoje visoke misije, na razvijanju svih snaga narodnih — telesnih, moralnih i intelektualnih — i da neguje i podiže nacionalnu svest jugoslovenskih državljana, jačajući pri tome srodne, bratske veze sa svom svojom jugoslovenskom sokolskom braćom. Varnostna skupština JSS od 15. decembra 1929. god. donela je jednoglasno zaključak i provela korporativan prelaz u Savez SKJ. Tim svojim aktom JSS stupio je tada kao jedinstvena, nečakuta celina u SKJ, u organizaciju koja je dobila i svoju zakonsku sankciju, unašajući u nju svoj visoki nacionalni duh i pored svojih najboljih fizičkih i moralnih kvaliteta, sva — intaktna — najviša sokolska načela, zasnovana na nauči svog neumrlog osnivača dr. Miroslava Tyrša. Nije to bio pristup pcepunih i odvojenih sila pojedinaca ili skupina, već je to bio jedinstven, spontan, svesni i po svim jedinicama saglasan i pozdravljen prelaz jedne moćne organizacije, jednog tela i jedne duše, prelaz uvetovan jednodušnom neoborivom spontanom voljom i htenjem svih bez razlike. Snagu organizacije SKJ ojačali su i novi sokolovi koji su pridolazili i pridolaze i sa ostalih strana, kojima istinski na srcu leži, da bi SKJ kao jedna od najjačih naših narodnih organizacija što uspešnije odgovorio zadacima, koje ga čekaju u njegovom korisnom radu u narodu i za narod.

Godina dana, da, premlen je i suviše kratak period a da bi se za to vreme i za jedan ovakav rad moglo da traži polaganje računa sa jednom aktivnom bilansom u jačim rezultatima rada. Ipak, i to se može, jer su ti rezultati i postignuti, oni su vidljivi i — mora se priznati — dobri i snažni. Oni su nadmašili i razmer vremena, u kojem su i kako su postignuti. Bacio li malo pogled unatrag, pa od časa formiranja SKJ do danas vidimo da je čitav rad našeg Sokolstva bio usredotočen na dve glavne zadatke: na unutrašnju organizaciju samoga Saveza u svim njegovim podružnicama i na organizaciju i provedbu svesokolskog sleta. Ove dve glavne zadatke morale su se, po diktatu samoga vremena, rešavati uporedo i to jednim brzim i nezadrživim tempom. One su bile jedna na drugu tako navezane, stajale su u takovom korelativnom odnosu da bi svaki manjak i nedostatak u rešavanju jedne znatno i štetno uticao i loše reperkusirao u uspehu druge. Trebalo je to odmah uočiti i latiti se jednog teškog i ogromnog rada, koji je, pored žrtava, mamicao i veliku odgovornost. I to se učinilo. Naravno ne sme se smetnuti s uma ni onaj prelazom JSS u SKJ u glavnom nenarušeni kontinuitet rada koji je u mnogočemu doprineo da se nove zadatke rada izvrše sa takovim uspehom. Ogromna i veličanstvena priredba kao što je bio naš svesokolski slet u Beogradu, pripremljen je i proveden za najkraće vreme, intenzivnog rada

samo od nekoliko meseci. Njegov uspeh, u svakom pogledu, ne može da umanji nikakova, ma kako stroga, ali objektivna kritika. Baš po ovome sletu koji rezultira iz onih nebrojenih i nevidljivih komponenata najsićnijeg rada pojedinaca u našim najmanjim jedinicama pa do najkrupnijeg u samom Savezu, vidimo, da je tome njegovom uspehu doprinela brza svestrana potpuna reorganizacija čitave organizacije, provedena in capite et in membris onom jedinstvenom sokolskom snagom, voljom, ljubavlju i požrtvovnošću.

U prvi mah nekoji su zastali i oporicali mogućnost izvedbe jednog takvog ogromnog rada. Govorilo se, da precenjujemo vlastite snage. I nije to bila prazna reč, jer — iskreno prosuđujući — svatko je mogao da shvati, koliko će taj rad apsorbovati sila i koliko će energija trebati, da se započeto veliko delo na jednoj i drugoj strani privede u život i željenom uspehu. Nije se ipak klonulo sokolska ustrajnost bila je na obim stranama ovačana istinskim uspehom.

Uspeh našega sleta pravi je ponos naše Sokolstva, taj uspeh ponos je i našoj državi i našem narodu. Na njem se je manifestovala naša nacionalna svest, na njemu je došla do najsjajnijeg izražaja jugoslovenska misao našega naroda, na njem je spontana ljubav prema kralju i otadžbini, budila osećaje srca do najdirljivijeg ganuća. Krupa toga uspeha bilo je ono nerazdruživo slovensko sokolsko bratstvo, koje je baš na beogradskom sletu slavilo svoj najlepši trijumf. Na beogradskom sletu manifestovala se je snaga i lepota — fizička i moralna — kojima obiluje jugoslovenski narod, manifestovala se je snaga i lepota velike slovenske sokolske ideje. Uspehi ovoga sleta doneli su jugoslovenskom Sokolstvu za njegov rad najviša priznanja u zemlji i sa strane.

Prelazom JSS u SKJ utrnuo je ipso facto i člansko pravo koje je JSS imao u Savezu Slovenskog Sokolstva i u Međunarodnoj Gimnastičkoj Federaciji. Trebalo je dakle, da Savez SKJ uspostavi i ove veze, i to je bilo završeno sa punim uspehom.

Novu afirmaciju svoje vrednosti i snage dalo je naše Sokolstvo u sjajnom nastupu naše vrste na međunarodnim takmičenjima u Luxembourg. Tu je jugoslovenska vrsta zadivila predstavnike ostalih naroda i — uz okolnosti koje su je pratile — postigla upravo briljantni placement, a brzi i moćni polučio svetski šampionat. Ova sjajna pobeda plaćena je jednom neprocenjivom žrtvom, jer je u toj plemenitoj i viteškoj borbi takmičenja na polju časti za slavu svoje otadžbine položio svoj mladi sokolski život br. Anton Malej. I ova pobeda, otkupljena životom jednog od naših najboljih privila je uz jugoslovensku zastavu Sokola kraljevine Jugoslavije opet jedan blistav trofej.

U ovogodišnjim priredbama međunarodnog značaja, kao u Alžiru i u Anversu, Savez SKJ također je bio reprezentovan po svojim predstavnicima.

Uporedo sa svim pre pomenutim radom tekao je i rad na unutrašnjem izgrađivanju same organizacije. Imenovane su uprave župa a po ovima one u društvima i četama. U skladu sa zakonom i statutom donešeni su svi najvažniji pravilnici administrativne i tehničke prirode kako bi se time u svim delovima Saveza i njegovim podružnim organima dala baza za pravilno i konstruktivno funkcionisanje i razvijanje. Svi ovi pravilnici, sa zakonom, statutom i ostalim normativnim propisima, sabrani su u jednoj knjizi "Organizacija", koja upravo sada izlazi iz štampe, a koja će u našem opštem sokolskom radu poslužiti kao koristan kašput.

Samo dakle unutrašnje administrativno uređenje Saveza — tehnički sokolski rad naime u glavnome nije bio u velikom zastoju poradi stvaranja SKJ, jer time njegov sistem i nije bio tangiran, u koliko pak taj zastoj nije bio uzrokovan u vezi sa administrativnim reformama — dakle administrativno uređenje tražilo je i odnalo najviše vremena i rada a u težnji da se sve to jedinstveno provede u čitavoj organizaciji. U vezi time rešila su se mnoga višeka pitanja, kako u društvima, tako i u pojedinim župama i rad u svim ovim organima teče sada potpuno normalno i na opšte zadovoljstvo. To se u ostalom najbolje vidi prema snažnom i opštem napretku u svim smerovima. Da je pulsacija sokolskog života u čitavoj našoj organi-

zacija zauzela najživlji tempo, vidi se najbolje i prema poslednjim statističkim prikazima koji u paragonu sa predašnjim stanjem u JSS, pokazuju upravo zameran napredak. Prema tim iskazima brojimo sada okruglo oko 700 društava sa oko 120.000 pripadnika. Pa i društveni sokolski domovi u svojem broju u zadnje vreme znatno su porasli.

Nepobitno je, da sokolska ideja uzima, naročito sada, u našem narodu silnog zamaha i da se ljubav prema Sokolstvu širi u svim slojevima naroda, naročito pak na selu. Ovom uspehu jačanja svoje vlastite snage prinosi najviše baš samo Sokolstvo intenzivnim radom u svojim sopstvenim redovima. Dakle, propagandna inicijativa proizlazi iz njega samoga nalazeći u današnjim našim sredeanim državnim prilikama jakog oslonca za svoj nesmetani korisni nacionalni rad i uslova za vlastiti uspešni razvitak.

Među ostalim krupnim pitanjima, naročita pažnja posvetila se rešenju jednoga od najvažnijih a to je uzgoj jednog dočasnog kadra spremnih sokolskih prednjaka. Kako je to zaista osokolsnica sokolskog rada to je, pored velikog broja prednjačkih tečenja koje su u toku ove godine održale mnoge župe i društva, Savez pripremio sve potrebno, da će se još u početku januara iduće godine otvoriti dve šestmesečne savezne prednjačke škole i to za prednjake u Mariboru, a za prednjačice u Ljubljani. Od kolike će to biti koristi za naše Sokolstvo lako je oceniti što će se tim namaknuti jedan priličan broj spremnih prednjaka i prednjačica, za kojima danas vapi svako društvo i svaka župa, a naročito, ako su to još i učiteljske sile. Savezni jedan tečaj održao se je u Ljubljani pred sletom u svrhu uvežbanja sletskih vežaba a drugi iza sleta i to za prednjake našeg američkog Sokolstva.

Ništa manje pak nije važno pitanje i saniranje naših opterećenih sokolskih domova, kojemu je Savez posvetio svu svoju pažnju i koje će svojim povolnim rešenjem našim jedinicama pružiti veliku mogućnost nesmetanog rada i razvoja.

Da bi se Savez upoznao i sa ostalim potrebama pojedinih naših jedinica i da bi ocenio njihov rad po članovima izvršnog odbora izvršena je inspekcija mnogih župa, a što je za upoznavanje opštih prilika u našem Sokolstvu veoma korisno.

U sokolsko-prosvetnom radu posvetila se potrebna pažnja. Savez je prema svojim direktivama uspeo da se u našim jedinicama i u tom pogledu razvija sve to jača delatnost. Ovo me naročito korisno pridolaze publikacije Jugoslovenske Sokolske Matice.

Uvažujući neocenjivu vrednost štampe naročito u propagandnom i uzgojnom smeru sokolskog rada Savez je naročito pažnju posvetio razvijanju naše vlastite sokolske štampe, naših sokolskih listova. U tome pogledu uočuje se upravo zameran napredak, a u tom će se pravcu i nadalje nastaviti. Savezni listovi "Naša radost", "Sokol" i "Soko" i zvanični savezni organ "Sokolski Glasnik" svim pripadnicima Sokolstva biće najbolji i najverniji pratioci u njihovom sokolskom radu, u kojem će im najkorisnije poslužiti.

Sada pak čitav rad u Savezu u glavnom kreće se oko pripremanja za glavnu godišnju skupštinu, koja će se održati u martu 1931. god. i u pripremanju programskog rada za iduću godinu kao i u sustavnom spremanju za proslavu 100-godišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša i za slet, koji će se tom prigodom održati u Pragu 1932. godine.

U čitavom svom opštem delovanju, SKJ kao eminentno nacionalna institucija, koja u svom programu obuhvata i kulturno-prosvetna nastojanja uzima najživlji učešća u svim manifestacijama našeg državnog i nacionalnog života prateći budnim okom svako nacionalno i kulturno gibanje u našem narodu kao i kod ostalih slovenskih naroda uopšte.

Kao čedo svoga naroda, izniklo iz njega i sraslo s njegovim životom, naše Sokolstvo, oličeno danas u Sokolu kraljevine Jugoslavije, odnjihano u gorljivoj ljubavi prema svome kralju, svome narodu i svojoj otadžbini, ljubomorno čuva najveće naše tekovine, slobodu i jedinstvo svoga naroda i svoje otadžbine, taj najsvetiji zalag sreće veličine i napretka naroda i države.

Rodjendan Nj. Vel. Kralja

Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksandar I. navršio je 17. o. m. četrdeset drugu godinu Svog plodnog i napornog života, posvećenog neumornom radu i očinskoj brizi za dobrobit i blagostanje Svoga naroda.

Sokoli kraljevine Jugoslavije, u neizmernoj ljubavi i odanosti prema svom viteškom Vladaru i najvećem Zaštitniku, uznose se u svojim sokolskim srcima najgorljivijim željama, da bi Providnost velikom Neimaru slave i veličine naše Otadžbine udelila dug i srećan život na ponos, sreću, i veličinu jugoslovenskog naroda, na procvat i sjaj kraljevine Jugoslavije!

Živelo Njegovo Veličanstvo kralj Jugoslavije, Aleksandar I. Karadjordjević!

Zdravo!

VIKTOR LADENHAUSER (Šibenik)

Dajte nam učitelja-Sokola!

To je glas, koji se jednodušno ori iz grla svih naših sokolskih društava, glas toliko snažan, da bi bio u stanju probuditi i mrtvoga, a opet, čini se, da on ostaje samo glas »vapijućega u pustinji«.

Soko-učitelj to je danas vrednota koja visoko kotira na burzi sokolskih

radenika. Da li zbog toga, što učitelja Sokola malo ima ili zbog toga, što je učitelj-Soko jednome društvu neopodno potreban, potrebniji možda nego desetina drugih običnih članova, čija se pripadnost Sokolstvu manifestuje jedino u plaćanju članskog prisnosa. Biće verovatno jednog i drugog.

zave. Ono je stoga bilo i ostaje najizrazitiji branič i širitelj jugoslovenske misli i beskompromisnog integralnog Jugoslovenstva. Verno svojim sokolskim načelima naše Sokolstvo je najgorljiviji pobornik i neimar velike misli sokolskog bratstva i uzajamnosti među slovenskim narodima. To je

njegov neotstupni deo programa, to su njegovi najsvetliji ideali.

Gledajući ponosno na svoj uspeh i plodni rad u minuloj godini, naše Sokolstvo sigurno i odlučno stupa na prag Novog leta, svesno, da će sa njim ugledati još lepšu i sa još sjajnim uspesima okrunjenu svoju budućnost.

ROSIJA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

razloga. I baš zbog toga, što je učitelj-Soko toliko tražen, a malo nalažen, po čemu su se u zadnje vreme javljali glasovi, koji to pitanje pokušavaju rešavati. U tome pretresavanju, naravno, da je jedan učitelj izvakao tanji kraj.

Pre svega potrebno je konstatovati, da se pojam učitelj ne poklapa sa pojmom Soko. Inače nebi tražili učitelja-Sokola, nego samo učitelja, a ako bih, hvala Bogu, ima dosta, barem toliko da pokrivaju najnužnije potrebe. I za stvaranje ovih učitelja brinu se učiteljske škole. One, im daju potrebnu stručnu, teoretičnu i praktičnu spremu, da bi mogli valjano ispunjavati poverenu im dužnost.

A tko se stara za stvaranje onakvih učitelja, na kakove mislimo, kada tražimo učitelje-Sokole? Tko je pozvan da učiteljskom pripravniku, pored njegove čisto stručne sprede, da i onu spremu, koja će ga osposobiti da postane učitelj-Soko? To bi verovatno trebalo da čini sokolsko društvo. Ali kada uzmemo u obzir, da je do nedavno bilo takvih učiteljskih škola, u kojima je učenici bili direktno zabranjivano da budu pripadnici Sokola, ne smemo se čuditi, što su danas učitelji-Sokoli tako retka pojava. No to nebi bilo baš najveće zlo, jer, možda, neka društva i onako, bilo s kojih razloga, nebi bila u stanju da učiteljskom kandidatu dadu onu spremu, koja će ga učiniti učiteljem-Sokolom. Pored toga, nije svaki pripravnik ni dužan da bude član sokolske organizacije. Nego postoji jedno drugo zlo, neoprostivo i vrlo teško, čije posledice imamo prilike da baš u današnje vreme osetimo.

Da su se naše učiteljske škole stale, da od poverene im mladeži stvore učitelje, koje će biti sposobni da s uspehom obučavaju sve predmete, počam od prvoga pa sve do poslednjega, koji se zove telovežba ili gimnastika, mi bi danas imali, ako ne učitelje-Sokole, a ono barem učitelje, koji raspolažu sa tolikom stručnom spremom, da s uspehom mogu voditi vezbanje sokolske dece. A od takvih nebi bilo teško s malo dobre volje stvoriti učitelje-Sokole, jer temelj za to bili bi poneli iz učiteljske škole. Međutim, mi vidimo da baš tu nailazimo na najveće poteškoće, jer naši učitelji, u koliko bi hteli da aktivno učestvuju u sokolsko vaspitnom radu, nisu u velikoj većini sposobni da tu bilo što učine, a baš za taj posao Sokolstvo ih najviše potrebuje. Čak što više, događa se, da sokolski prednaci moraju u gimnastici obučavati školsku decu, jer im učitelj za to nije sposoban.

Krivnju za to nose isključivo učiteljske škole (čast iznimkama!), koje nisu bile u stanju, da učiteljskim pripravnici dadu onu spremu, koja im je neophodno potrebna za provođenje učenikova vaspitanja, u kome telesno vaspitanje, premda zanemarivano, zauzima veoma važan udeo.

Pa i danas, kada bi se sa potpunim pravom moglo očekivati da je to pitanje povoljno rešeno, ono još uvek visi nad našim glavama poput Damoklovog mača. Podimo samo po učitelj-

skim školama, pa ćemo videti, tko i kako obučava gimnastiku i kako se u tome predmetu, ili kako se zvanica zove veštini (!), spremaju oni, koji će danas — sutra biti ti toliko traženi učitelji-Sokoli, u koje se polažu velike nade.

Pre svega videćemo, da na učiteljskim školama često puta obučavaju gimnastiku lica, koja ne samo da nemaju potrebne stručne sprede, nego im nedostaje opšta i pedagoška sprema, pa čak ima i takovih lica, koja po svojim kvalifikacijama nemaju uopšte uslova da se upišu ma i u najniži razred zavoda na kome predaju kao nastavnici. Kakav se uspeh tu postizava, imamo prilike da vidimo po broju učitelja koji po dovršenoj učiteljskoj školi rade na polju telesnog obrazovanja. Dovoljno je samo malo iz bližega pogledati, kako se telovežba provodi po osnovnim školama!

Gimnastika je u učiteljskim (a tako i u svim!) školama smatrana je još i danas, na žalost, predmetom bez ikakove vrednosti. Ona se unosi u raspored časova redovno samo zato, da se zadovolji propisima nastavnog plana i programa. Naravno, da se u ovoj oblasti, koji obučava taj „manje važan“ predmet, daje ista važnost kao i samom predmetu. Kako nema dovoljnog broja stručno spremnih nastavnika gimnastike, nije redak slučaj, da se obučavanje poveri ma kome. Tako, umesto da se položaj nastavnika gimnastike, naročito na učiteljskoj školi, smatra kao položaj, koji treba poveriti najspremnijim nastavnicima u toj struci, imamo prilike videti, da se taj položaj smatra jedino kao sredstvo, da se nekom čoveku da uhlebiće, ne vodeći računa, da li ima nastavu od toga koristi ili čak štete, možda više, nego da se uopšte gimnastika nikako ne obučava.

To su, eto, najbitniji razlozi zbog kojih mi danas uzalud vapimo za učiteljima-Sokolima. Ima doduše i nekih drugih, kao pomanjkanje potrebnih prostorijskih i ostalih sredstava, bez kojih je uspešan rad vrlo otežan. Ali sve to popravilo bi se barem donekle, kada bi nastavnik bio čovek koji, pored dobre volje, ima i dovoljno stručne sprede da potpuno ispuni poverenu mu zadaću. I sve dok se to pitanje ne bude rešilo, uzalud ćemo tražiti učitelje-Sokole i sva nastojanja o osnivanju seoskih sokolskih četa biće uzorna, jer je njihov opstanak jedino vezan uz učitelje-Sokole.

Jedan priznati državnik rekao je: „Telovežba je građanska dužnost; ona održava i jača zdravlje naroda, podiže njegovu narodnu sposobnost razvijajući duh zajednice i hrabrosti, osećanja, koje čine temelj svake zdrave državne misli.“

Jedino učitelji-Sokoli u stanju su da taj temelj izgrađuju. Pitanje učitelja-Sokola nije samo pitanje sokolske organizacije, nego opšte narodno pitanje, pitanje naše zdrave budućnosti, čijem rešavanju treba prići sa onom ozbiljnošću kakovu ozbiljnost važnost rešenja toga pitanja ne zamisliti posledicama i zaslužuje.

dne, u pola četiri sata, u velikoj dvorani Serbskog doma. Otvorio ju je sa vezni starešina br. Jakub Šajba sa lepmim pozdravnim govorom mnogim gostima i zastupnicima svih dvadeset lužičkih sokolskih društava. Za njim je održao savezni načelnik br. Jan Meškank lep programatični govor, u kojem je naročito istakao veliku važnost Sokolstva za lužičko-srpski narod. Pozdrav zastupnika ČOS bio je primljen sa velikim oduševljenjem. Isto tako pozdravi pojedinih lužičko-srpskih ustanova, kao Narodne rade, Mačice Serbske, Saveza lužičko-srpskog studentstva, Saveza lužičkih pevačkih društava, Saveza kulturnih društava „Domovina“, Saveza zemljoradničkog narasta i t. d. Svi iskreno pozdravljaju sokolsku misao u Lužici i žele lužičkom Sokolstvu što veći razmah u budućnosti. U svojim govorima svi su isticali i priznavali da je Soko u Lužici najbolja i najjača organizacija, koja treba da bude uzor celome narodu. Žele, da Soko rasprostre što pre svoja krila i u pruskoj Gornjoj Lužici i u

Donjoj Lužici, gde su prilike najgora. Pozdrave Saveza narodnih manjina u Nemačkoj isporučio je brat Jan Skala iz Berlina. Nato pročitane su čestitke Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, Saveza poljskog Sokolstva, bugarskih Junaka, ukrajinskog Sokola u ČSR, ruskog Sokola u Jugoslaviji te čitav niz čestitaka čehoslovačkih i jugoslovenskih sokolskih župa i društava.

Naveče održana je u najvećoj budišinskoj dvorani, u hotelu „Kruna“, sokolska akademija, koju je posetio rekordan broj Lužičana, među ostalim i stari vođa lužičkih naroda, br. prof. dr. Arnošt Muka.

Proslava uspele je u svakom pogledu veoma dobro. Ovim se ponovo pokazalo, da je sokolski duh u lužičko-srpskom narodu živ i da lužičko Sokolstvo raspolaže sa odličnim snagama. Naredne godine održaće se u Radworu kod Budišina lužičko-srpski svesokolski slet i naša je dužnost, da i mi, jugoslovenski Sokoli, razmišljamo o tome, kako bi u toj prilici u što većem broju posetili srpsku Lužicu.

MAHMUD M. KONJHODŽIĆ (Ljubuški):

Opasnosti i zablude

Dočekali smo to, da je Sokolstvo dobilo sva priznanja sa svih mesta. Dočekali smo to, da je Sokolstvo u velikoj i jedinstvenoj Jugoslaviji postalo zakon.

Posle zagušljive partijske atmosfere, u kojoj su se gubile sve vrednosti, posle mutnih i gustih oblaka, koji su se gomilali nad nama i pretili nam olujom, nastali su vedrij dani. U novoj atmosferi Sokolstvo je dobilo mesto, koje mu pripada i dolikuje. Tako je ono tek sada došlo u mogućnost da se u punoj meri širi i izgrađuje.

Otkad je naš genijalni brat Tyrš došao na misao o Sokolstvu, od tada ono ima zadatak i cilj, da okupi u svoje redove sve slojeve narodne. Kao što znamo, od toga cilja smo, naročito mi Jugosloveni, dosta daleko.

Naš organizam je sada relativno zdrav. Mi se širim i širićemo se još. To želimo i hoćemo. U tomu se slažemo svi. Ali širenje naše organizacije doneće nam svima koristi tek u tom slučaju, ako u naš zdravi sokolski organizam primamo samo zdrave elemente. Dakle, pri daljem izgrađivanju naše sokolske porodice, trebamo biti jako — oprezni.

Razorno i štetno delovanje partizana u našem narodnom životu od pre 6. januara pr. god. mi Sokoli smo najviše osećali. Zato jer smo uvek nesebično, ne tražeći kuglice ni slavu, voleli svoju otadžbinu i služili svom narodu. Stoga i sada, možda lakše nego drugi, možemo osetiti rane koje se pojavljuju na narodnom, pa tim razume se i na našem sokolskom telu.

Deset dugih neplodnih godina ostavile su duboke brazde u našem narodnom životu. Trebaće puno rada da se ove rane zaleće. Ostalo je još mnogo ljudi koji su u zabludi. Tu leži opasnost i za našu organizaciju.

Kao što znamo, u prošlom periodu našeg života bilo je mnogo ljudi koji su iz računa stupali u partije, danas u jednu sutra u drugu, kako im je kada u račun išlo. Mnogi i mnogi su iz toga stvarali kapital. Promatrajući prilike uverili smo se da mnogi od tih ljudi pogrešno misle, da je naša sokolska organizacija zauzela nezavidan položaj bivših partija. Stoga ovi ljudi kao i pre, iz čistih računskih razloga stupaju ili će stupiti u naše redove. Oni u zabludi misle da će preko Sokolstva moći da zadovoljavaju svoje interese raznih vrsta.

Bez stvarnih razloga ne možemo i ne smemo ni jednog čoveka odbaciti od sebe. Naši propisi nam to zabranjuju. Ali možemo i moramo biti veoma oprezni u ovom pitanju. Svi moramo uvek budno paziti, da pojedinci ne zadu sa pravom puta. Mislimo i na one pojedince, koji u naše redove stupaju kao i na one, koji su van naših redova.

Ova tvrđenja, mislim, mnogima i mnogima neće mirisati na fantaziju. Ali neće biti suviše, ako navedem par primera koje sam istrgnuo iz našeg najnovijeg sokolskog života.

Prvi primer: brat načelnik jednog društva žali mi se na jednog gosta-ničara, člana istog društva. Na dnevnim redu je bilo pitanje gde da se priredi jedna priredba. Glavnu reč je tu imao načelnik, pošto je priredba bila pretežno tehničke prirode. Načelnik je bio odlučio za to da se priredba održi u vežbaonici, koja je u svakom pogledu zgodna. Ovaj brat načelnik je mesar po profesiji. I on je o onoga brata gostioničara dobio poruku, da gostioničar neće od načelnika kupovati meso, ako priredba ne bude održana u njegovoj gostionici. Inače ovaj „braco“ gostioničar nikad ne ostaje u izražavanju svojih iskrenih namera prema Sokolstvu.

Drugi primer, koliko mi je poznato, ponavlja se češće. Svaki čas se isprazni koje mesto u upravama pojedinih društava. Tada župa mora da to mesto popuni. Pojedinci iz onosnog društva tada svim silama nastoje da se uguraju u upravu na prazno mesto. Župa sama, a i članovi starešinstva lično dobivaju bezbroj pisama koja kipte intrigama. U slučaju da župa u odnosnom mestu ne pozna prilike i ljude ona se nađe u veoma teškom položaju. Kako će da odluči? Komu da veruje?

U novim prilikama ljudi se otimaju o sokolske položaje, od kojih su pre bežali. Pri tome nijedan ne gleda i ne pita sebe, da li će novu funkciju znati i moći da vrši savesno. Bez uzdržanja prima tešku dužnost. Imamo primera, da su dobra društva oslabila, umesto da se ojačaju. I uzrok je samo taj, što se pojedinci otimaju za položaje i svojom međusobnom i borbenom parališu svaki rad, rađajući samo sa gledišta svoga ličnoga, bez ikakvih obzira na celinu.

Za ovo imam jedan interesantan i svež primer. U jednom društvu, koje je baš u poslednje vreme oslabilo zbog navedenih razloga, nedavno je demisionirala čitava uprava. Održan je sastanak radi izbora nove uprave, koju bi župa imala da postavi. Na prvom mestu bilo je na tom sastanku prisutno samo jedna trećina članova. Predložena je jedna lista i primljena. Na toj listi je predložen za starešinu čovek, koji je u to mesto došao pre kratkog vremena. Nije poznat kao sokolski radnik niti još pozna ovde ljude sa kojima ima da radi. Da li će on moći i znati da vrši svoju dužnost? A položaj starešine je tako važan. Za načelnika je predložen na toj listi čovek, koji je toliko bio vežbač, da će teško znati i nazive svih sprava u vežbaonici. Znam pozitivno da o komandi ima vrlo malo pojma. A kamo druge stvari, koje jedan društveni načelnik mora da zna. Za prosvetara na ovoj listi predložen je čovek, koji još uopšte nije član društva i za koga znam pozitivno, da se nikada pre nije ni interesovao za Sokolstvo, što više, bio je naš idejni protivnik. Kako će on, kao prosvetara, da duhovno vodi jedno Sokolsko društvo? Napominjem, da su na toj listi predloženi za sekretara blagajnika i statističara ljudi, koji to nisu nikada radili, a članovi su odnedavno i to samo po tomu što — i ako nuredno — plaćaju članarinu. Molim, ovo sa fakta. Sada se postavlja pitanje, kako će raditi društvo u komu su na čelnik i prosvetara potpuni analfabeti u svojim strukama da i ne spominjem ostale predložene, koji se mnogo ne razlikuju od njih.

Interesantno je to, da su svi ovi ljudi pristali da budu u upravi sokolskog društva, a još je interesantnije to, da je ova listu predložio jedan stari Soko, koji je „član“ već preko pet godina!

Posle ovakvog jednog slučaja u najtežem su položaju župska starešina, stva, jer treba da naprave izbor ljudi. A to je dosta teško, kad ih ima mnogo koji se bore za — kako oni misle — sjajne i unosne sokolske položaje. Ne možemo nikomu oduzeti pravo, da namerava i radi sve što hoće ali možemo i moramo budno paziti, da se u naš zdravi sokolski organizam ne uvuku elementi, koji su isto što i korov u zemlji. A korova i mi imamo zbilja dosta i, kao što u svojoj poslednjoj pesmi pod naslovom „Ruke“ kaže naš veliki brat Aleksa Šantić, „svuđ je on razpleo mreže, i mnoga zdrava klica, pod njim klonu i leže...“

Ali... U strašnoj su zabludi svi oni, koji misle, da u Sokolstvu može cvetati protekcionizam. Samo onaj,

koji to radom zasluži, biće i treba da bude pomognut u granicama zakona i mogućnosti.

Napisao sam ovo nekoliko redaka sa namerom da iskreno i otvoreno ukažem na zabludu i opasnosti, koje sam u sokolskom životu primetio.

P. S. Kad sam već bio završio članak, dobio sam 28. broj „Sokolskog Glasnika“. Na strani trećoj toga broja nalazi naređenje Saveza SKJ upućeno župama. U tom naređenju upozorava se na nepravilan i štetan rad pojedinih društava i pojedinaca u pogledu osnivanja seoskih sokolskih četa. U tom naređenju između ostaloga stoji:

„Savez najodlučnije traži od svih župa, da porade na tome da se rad na sokolskim četama ne iskorišćuje u lične svrhe pa bilo to i od zvaničnih lica, jer bi takva praksa bila u budućnosti od štetnih posledica po Sokolstvo.“

Ovo jasno dokazuje, da nezdre pojave, koje sam u članku tretirao, zbilja postoje, te da ovo Savez već poduzima mere da ih spreči i onemoguć. Ako na ovom budu poradili svi svesni Sokoli, ove pojave će umreti pre nego se rode.

Pozdravi Savezu SKJ

Pisek. Braćo i sestre! Znamo, da 1. decembra slavite svoj narodni praznik. Na taj dan sva srca Vašeg slavnog naroda poigravaju i raduju se, jer ste slobodni i ujedinjeni u slobodnoj i krasnoj svojoj domovini.

Na taj svečani dan velikog bratimljenja seća se Sokolska župa Jeronymova svoju Vas, seća se sa bratskom ljubavlju i iz dubine srca želi: Neka cvate krasna Vaša domovina neka Vaše neokaljeno bratstvo vodi Vaš junački narod k slavnim danima budućnosti! Živili! — Sokolska župa Jeronymova.

Stari trg pri Rakeku. Sokolsko društvo Loška dolina v Starem trgu, skrajni čuvar naše zapadne granice, kliče o prilici državnog in sokolskega praznika svojom starosti. Njegovom Visočanstvu Kraljeviću Petru, svoj sokolski Zdravo!

Zg. Sv. Kungota. Ob prilici ustanovitve Sokola kraljevine Jugoslavije za kraje Sv. Jurij ob Pesnici. Zg. Sv. Kungota in Sv. Križ izražava neomejeno voljo da hoćemo s svojimi silami delovati za utrditev narodne in državne misli na naši severni meji! Odbor.

Bela Crkva. Belocerkvanski Sokoli povodom desetgodišnjice od osnutka sa oduševljenjem pozdravljaju bratski Savez kao svog neumornog vođu u radu za korist Sokolstva i našeg naroda. — Izović, starešina.

Bjelovar. Sa svečane sednice 1. decembra članstvo i gosti pozdravljaju bratski Savez. Zdravo! — Upravni odbor Sokolskog društva Bjelovar, starešina dr. Sondić.

Debeljača. Sokoli iz Debeljače prilikom proslave ujedinjenja i polaganja zaveta sa svoje sve ane sednice zavetuju se ideji Sokolstva sa nepokoleblivom vernošću i odanošću svome Starešini kraljevskom Domu i otadžbini. — Milorad Jovanović, starešina.

Kavadar. Sa svečane sednice pozdravljamo upravu Saveza i čestitamo Vam sokolski praznik. Zdravo! — Sokolsko društvo.

Velika Kikinda. Sokolsko društvo Velika Kikinda na dan osvećenja svoje zastave seća se i pozdravlja Savez svoju jugoslovenskih Sokola i uverava ga, da će i pod novom zastavom punim srcem i svom snagom služiti sokolskim idealima. — Stojan Jakšić, starešina.

Mali Bukovec. Sa proslave 1. decembra kao državnog i sokolskog praznika, a nakon zaveta članova jugoslovenskog Sokola u Malom Bukovcu šalje sokolski pozdrav. Zdravo! — Starešina Bedeković, tajnik. Gregurek.

Mirna Peč. Ob ustanovitvi Sokola v Mirni peč pošiljamo prvi sokolski Zdravo! — Odbor.

Nevesinje. Bratski Savez pozdravljamo sa svečane sednice 1. decembra i kličemo: Zdravo! — Starešina Šarić.

Prelog. Sokolsko društvo Gorican, župa mariborska, sa današnje svečane sednice pozdravlja upravu. Zdravo! — Odbor.

Senj. Rudnik. Prilikom osnivanja Sokolskog društva Senjski Rudnik i proslave dana ujedinjenja pozdravlja mo bratski starostu i bratski Savez obećavajući vernoost sokolskoj ideji i narodnom jedinstvu. — Starešina.

Sarca. Sa današnje svečane sednice prilikom proslave državnog i sokolskog praznika Sokolsko društvo Sarca šalje svoj sokolski pozdrav svome starešini i kliče: Zdravo! — Sokolsko društvo Sarca.

Sestanovac. Sa današnje proslave pri kojoj je članstvo ovog novog Sokolskog društva položilo svečani zavet, pozdravljamo svojeg starešinu

VOJISLAV BOGIČEVIĆ (Tuzla):

Sokolstvom k Jugoslovenstvu!

Političko jedinstvo našega naroda plod je stremljenja i napora jedne herojske generacije, koja je doprinela krajnje žrtve za ostvarenje nacionalnih ideala.

To jedinstvo je danas beskompromisan fakat, kojega treba radi srećnoga narodnog života cementirati konstruktivnim jugoslovenskim nacionalizmom, a taj treba da se manifestuje u kulturnom, socijalnom i ekonomskom životu našega naroda.

Takav nacionalizam treba da amalgamira raspršene nacionalne energije u jedan narodni »veruju« u vlastitu snagu i da pođe putem jednog mogućeg progressa, koji izjednačuje, učvršćuje, stvara i uzdiže do sreće i savršenstva.

Jugoslovenski nacionalizam znači snagu, koja poput elemenata ruši pred sobom sve one negativne činioce, koji u vidu kulturnog mračnjaštva, reakcionarstva, sitničarstva i separatizma dave naš narod.

Naš narod — »tabula rasa« — neobrađena njiva — plodnog semena dosta, ljudi dosta, sejača malo.

Naše nacionalne težnje usredotočene su u dva ideala: ideal političke slobode i jedinstva i ideal potpunog duhovnog jedinstva.

Prvi ideal je ostvaren, jer je udaren čvrst temelj slobodnoj Jugoslaviji. Na ostvaranju drugog ideala treba raditi.

Sokolstvo, institucija u kojoj ima mesta i rada za svakog pregaoca, ima sve uslove za borbu do potpune pobe-de.

Svaki Soko treba da postane sejač plodnoga semena, vojnik oboružen moćnim oružjem jugoslovenskog nacionalizma, znanja, ljubavi i čvrste volje i takav da navesti rat do istrebljenja: narodnoj neprosvećenosti, ekonomskoj zaostalosti, inerciji i svima, koji kuću s obale podupiru i vode narod stramputicom mračnjaštva i reakcije.

Sokolstvom Jugoslovenstvu treba da postane »ered« svih nas, kojega treba da ispovedamo sve dotle, dok mislija Sokolstva ne dosegne cilj svoga stremljenja.

Svečanost desetgodišnjice lužičkog Sokolstva

Savez lužičko-srpskog Sokolstva priredio je u sredu 26. novembra o. g. u Budišinu svečanu skupštinu u proslavu desetgodišnjice, otkako je u srpskoj Lužici osnovano prvo sokolsko društvo. Naveče istog dana održana je svečana sokolska akademija, do

sada najbolja sokolska priredba lužičkog Sokolstva. Na ovu svečanost otposlala je Čehoslovačka Obec Sokolska br. Vladimira Zmečkala, ostali slovenski sokolski Savezi poslali su pismene čestitke.

Skupština je započela posle po-

Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik Petra i bratski Savez sokolskim Zdravo! — Sokolsko društvo Šestanova, župa Split, starešina dr. Beroš.

Sv. Martin pod Okičom. Danas su kupljeni narod na školskoj svečanosti u slavu narodnog blagdana 1. decembra osnovao je ovde Sokolsko društvo pa tim činom čestitamo Vama sokolski praznik. — Dužanec.

Šibenik. Sjedinjeni srcem i mislima pozdravljaju sokolski praznik i bratsko starešinstvo. — Zupa Šibenik.

Trogir. Polaznici zavet vernosti jugoslovenskom državnom i narodnom jedinstvu Sokoli Trogira izražujući svoju nepokolebljivu vernost i odanost Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru i čitavom Domu Karađorđevića te kliču: Živeo Njegov Veličanstvo kralj Aleksandar! Živeo prvi naš starešina Njegov kraljevsko Visočanstvo prestolonaslednik Petar! Zdravo! — Sokolsko društvo Trogir.

Tuzla. Proslavljajući današnji veliki sokolski i državni praznik po-

zdravljamo bratski Savez sa iskrenom željom, da i u buduću sa mnogo uspeha vodi jugoslovensko Sokolstvo k ostvarenju sokolskih ideala. — Starešina župe Jovan Petrović.

Tuzla. Sa današnje svečane proslave sokolskog i državnog praznika prvog decembra primite naše bratske pozdrave. — Starešina društva Nikifor Todić.

Veliki Zdenci. Zavetujući se svojoj sokolskoj ideji, narodnom i državnom jedinstvu, Sokoli i Sokolice društva Veliki Zdenci pozdravljaju svojega starešinu kličući gromki: Živeo Njegov Veličanstvo kralj Aleksandar! Živeo kraljević Petar! Živela velika nedeljiva Jugoslavija! Zdravo! — Starešina društva Dragas.

Ziri. Obmejno Sokolsko društvo Ziri pošilja vdanostne bratske pozdrave sa slavnostne seje in svečane zaobljube članstva. Zdravo! — Odbor.

Ljubljana. Zbrani na župni odborovi seji, pošiljamo bratski upravi iskrene in vdanostne pozdrave. Zdravo! — Dr. Pipenbacher, starosta.

Sednica odbora ČOS u Pragu

Učestvovanje I. zam. starešine Saveza SKJ, brata E. Gangla

Dana 6. i 7. decembra o. g. održana je u Pragu redovita sednica odbora Čehoslovačke Obce Sokolske, kojoj su učestvovali zastupnici sviju čehoslovačkih sokolskih župa, kao i svi članovi pretsedništva. U ime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije sednici je učestvovao i I. zamjenik starešine Saveza SKJ br. Engelbert Gangl. Sednici pretsedavao je uredovnik zamjenik starešine br. František Mašek, koji je u svom uvodnom govoru javio, da je starešina ČOS br. dr. Josip Scheiner preko pretsedništva, iz zdravstvenih razloga, predao ostavku na položaj starešine ČOS. Dalje javlja, da je predao ostavku na svoj položaj i načelnik ČOS br. dr. Jindřich Vaniček. Odbor je sa teškim srcem uzeo doznaju ostavku oboje braće, a ujedno ih zamolio, da ustraju na svom položaju do narednih izbora, kad će se uvažiti

slovenskog Sokolstva. Dogod živi čehoslovačka sokolska duša, dotle će za iste sokolske ideale kucati svako jugoslovensko sokolsko srce!

Prinašam vam pak također bratsku srdačnu blagodarnost za vaše impozantno, upravo rekordno učestvovanje na našem ovogodišnjem sletu u Beogradu. Zadužili ste nas sa najvećom blagodarnošću i s brigom se pitamo, kako i kada ćemo vam moći da uzvratimo milo za drago. Niste došli među nas, da bi hteli svojim bratskim posetom pridobiti za se našu blagodarnost, jer, gde se srce naslanja na srce, tamo govori ljubav, koja ne traži uzvrat ni zadovoljstina. A vi ste nam svojim posetom podali silni moralni oslon i snagu i ponova ste razbuktali u našim dušama plamenove oduševljenja i otvorili vrela sokolskog stvaranja i volje. Dali smo vam, što smo vam u

Prezidenta potvrđuje istorija budućeg veka.

Hvala vam, braćo i sestre, na pozdravima, koje su nam uputile vaše bratske župe s pretsedništvom ČOS na čelu o prilici našeg narodnog i sokolskog praznika 1. decembra! Ti vaši pozdravi povećali su našu radost i napunili su nas novim ponosom. Čini nam se i u istini je tako, kao da se nalazimo u jednom domu i slavimo zajednički isti praznik, jednako velik i svet za svakoga od vas i od nas!

Da svemu tome, što sam vam do sada naveo i što me je primoralo da sam dospo do vas, damo vidnoga izraza, već se danas temeljito pripremimo za proslavu 100-godišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša i za slet 1932. god. u Pragu, gde, kako po broju, tako i po svojoj pripravnosti, ne ćemo, mi Sokoli kraljevine Jugoslavije, biti na poslednjem mestu. Spremni čekamo dane i časove, da također i naši koraci odjeknu vašom zemljom. Hoćemo da nas vidite i da sami prosudite, koliko nas je i kakovi smo!

A moja misija nebi bila izvršena u punoj meri, kada također i tu nebi glasno i otvoreno izrazio vruće želje kojima se neprestano zanosim u svojem srcu, želje, koje iskreno goji svaka naša duša: da bi se vašim voditeljima i prvim boricima, a našim sokolskim uzorima braći dr. Scheineru, dr. Vaničeku i dr. Karlu Helleru povratile zdrave telesne sile! Ta draga nam imena tako su tesno povezana sa slovenskim Sokolstvom, da osećamo nedado-mestljivu prazninu, što tu braću ne vidimo među nama. Molim vas, da im budete tumačem naših neograničenih simpatija, naše odanosti i naše bratske ljubavi.

Pri koncu vas moram obavestiti, da u Jugoslaviji Sokolstvo dobro napreduje u duhu starih tradicija i sa našim samostalnim radom razvija se i kroz silnim koracima. Ceo narod primio je sokolsku ideju sa velikim oduševljenjem i jatomiće pristupa u naše redove. Od 445 jedinica narasli smo na 695, od 72.000 pripadnika na 115.000. Tako je bilo stanje 1. oktobra, danas brojimo već preko 700 društava sa 120.000 pripadnika. Čeka nas ogromno delo, jer hoćemo da u Sokolstvu uzmimo novu jugoslovensku generaciju, koja će svesno, oduševljeno i junački stajati o boku slovenske sokolske armade.

Verujte nam; ne dajte se obmanuti od nikoga! Verujte nama, što vam kličem iz svega srca:

Sokoli smo bili, Sokoli smo i Sokoli ćemo ostati!

Govor brata Gangla primljen je sa velikim odobravanjem.

Posle govora br. Gangla, primljen je zapisnik poslednje sednice odbora ČOS.

Bratu dr. Scheineru, dr. Vaničku i dr. Karlu Helleru poslani su pozdravi. Jednoglasno i bez diskusije podelojeno je br. Jos. Truhlaču najviše sokolsko priznanje medaljon ČOS.

Sledili su zatim referati o poseti čehoslovačkog Sokolstva Beogradu, Sofiji, Luksemburgu i Anversu kao i referati o pripremama za Tyrševu proslavu i IX. svesokolski slet.

Naveče i u noći od subote na nedelju, zasedale su tri komisije, koje su raspravljale o proračunu za godinu 1931. o stanovištu Sokolstva spram rezolucije poslednje skupštine čehoslovačke radničke socijalno-demokratske stranke i dr.

U nedelju ujutro primljeni su referati ovih komisija. Proračun iznosi 1.750.000 Kč. Članski prilozi i prilozi za ozledni fond ostaju i u 1931. god. isti. Izjednačeni su i razni pravilnici, čime je učinjeno veliko delo za jedinstveni rad od društava preko župa do Obce. Od 1. januara 1931. god. služice se ČOS sa tim novim pravilnicima.

Na predlog pretsedništva zaključeno je, da se sokolski domovi i vežbališta mogu nazivati osobnim imenima kao: Tyrševa sokolana, Fügnerovo vežbalište i t. d. samo pristankom pretsedništva ČOS.

Na proslavu 50-godišnjice Unije francuskih gimnasta, koja će se održati u Parizu od 11. do 14. juna 1931. god. ČOS poslaće natecatelje, suca, referenta, zastupnike ČOS. S njima će na ovu svečanost otputovati i veći broj članstva.

Primljen je kalendar priredaba ČOS za god. 1931., koji je razdeljen na tri skupine i to: priredbe, sednice i škole.

Odboru bila je predložena i statistika, iz koje proizlazi, da ČOS, po stanju od 31. decembra 1929. god., ima 629.100 pripadnika.

Br. dr. Weigner pročitao je odgovor na rezoluciju čehoslovačke radničke socijalno-demokratske stranke, koji glasi:

Čehoslovačka radnička socijalno-demokratska stranka proglasila je na svojoj poslednjoj skupštini, da nije u skladu sa načelima stranke, ako su njezini pripadnici ili deca njezinih pripadnika članovi drugih telovežbačkih organizacija, osim DTJ i sličnih od stranke priznatih organizacija — Odbor ČOS obraća se čehoslovačkoj javnosti i svemu članstvu ovom izjavom:

Rezolucija čehoslovačke radničke socijalno-demokratske stranke nije u skladu sa načelima lične slobode, jer

pripadnicima ove stranke sprečava da slobodno biraju način svog vlastitog uzgoja i uzgoja svoje dece.

Ovaj zaključak sa svojim opštim značenjem potpuno menja dosadašnji stav DTJ i ostalih organizacija socijalno-demokratske stranke prema Sokolstvu i otešćaje — u koliko se međutim to nebi promenilo — u buduću rešavanje narodnih i državnih pitanja, koja su nama zajednička.

Sokolstvo za ovakov zaključak nije dalo nikakvog povoda i žali, da je do toga zaključka došlo.

Sokolsko bratstvo ostaje i nadalje pristupačno svim pripadnicima čehoslovačkog naroda, koji imaju volje

da se u svom životu ravnaju po načelima, koja su bila na novo primljena na VII. glavnoj skupštini.

Uvereni smo, da će sve naše članstvo ostati verno svom sokolskom uverenju.

Sednicu je zaključio br. Mašek, želeći svim župama kod njihovog sokolskog rada puno uspeha, a prisutnog br. Gangla ponovo uverava o bratstvu čehoslovačkog Sokolstva prema jugoslovenskom narodu.

Svi prisutni rastali su se sa ljubavlju i vernošću sviju prema svima u Sokolu i Slovenstvu. Da bi uvek tako bilo!

IZ SAVEZA SKJ

Glavne skupštine bratskih društava i četa

SVIM BRATSKIM DRUŠTVIMA I ČETAMA!

Upozoravamo sva bratska društva, da se moraju održavati glavne skupštine u smislu čl. 21. pravilnika sokolskih društava najdalje do 10. januara 1931. U pogledu prisustvovanja, delokruga i zaključivanja važe čl. 22., 23. i 24. istog pravilnika.

U smislu čl. 11. pravilnika sokolskih četa moraju se glavne skupštine četa održati također do 10. januara 1931. Upozoravamo još i na čl. 13. istog pravilnika.

Promene u upravi Saveza

Na predlog Ministra prosvete i Ministra vojske i mornarice, a u saglasnosti sa Pretsednikom Ministarskog saveta, br. 3936 od 6. novembra 1930. razrešen je dužnosti člana uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije Vandelović Toma, a na njegovo mesto za člana savezne upra-

ve imenovan je Mihajlović Mihajlo, advokat iz Štipa.

Ispravak u pravilniku za sokolska društva

U pravilniku za sokolska društva (u zasebno oštampanim svescima u nakladi Jugoslovenske Sokolske Matice »Pravilnik sokolskog društva i sokolske čete«, na strani 6.), u § 4., stavka (alineja) treća, izostala je jedna reč, kojom je bitno izmenjen smisao ove stavke, a koja ima pravilno da glasi: »Nova društva, koja pristupaju župi, oproštena su u prvoj godini župskog i saveznog principa osim za ozledni i potporni fond.« Ozledni i potporni fond postoji samo kod Saveza.

Prema tome, sva društva bez iznimke — bila stara ili tek novo osnovana — dužna su bezuslovno da plaćaju prinos za ozledni i potporni fond Saveza (za ozledni fond svaki pojedini član društva plaća 1 Din godišnje, a za potporni fond plaća svako društvo 50 Din godišnje), kako je to uostalom izričito propisano samim pravilnicima ozlednog i potpornog fonda.

Pravilnik

o povlasticama na državnim železnicama i brodovima u državnoj eksploataciji za Soko kraljevine Jugoslavije

Na osnovi ovlašćenja § 10 Zakona o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije propisujem sledeći pravilnik o povlasticama na državnim železnicama i brodovima u državnoj eksploataciji za Soko kraljevine Jugoslavije:

§ 1.

1. Godišnje besplatne karte I. razreda na ime za sve železničke pruge i brodske linije dobijaju:

- a) Prvi zamjenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije,
- b) Načelnik i načelnica Saveza,
- c) Pretsednik prosvetnog odbora.

Ove karte izdaje Generalna direkcija državnih železnica i one važe samo uz legitimaciju na ime izdatu od strane Saveza.

Navedena lica imaju pravo na godišnju besplatnu kartu dok su na svom položaju. Savez je dužan da svaku promenu navedenih funkcionera odmah javi Generalnoj direkciji državnih železnica i da prijavi prilozi godišnju besplatnu kartu dotadašnjeg funkcionera. U protivnom se godišnja karta za novog funkcionera neće izdati.

2. Izvršni odbor uprave Saveza dobija dve godišnje bezimene besplatne karte I. razreda za sve železničke pruge i brodske linije. Ove karte izdaje Generalna direkcija i one važe uz legitimaciju i uverenje Saveza, da je dobiti član Izvršnog odbora uprave Saveza.

3. Članovi uprave Saveza koji stanuju van Beograda dobiju besplatne

karte za pojedinačna putovanja I. razreda za brze vozove i za putničke brodove za putovanja na sednice uprave i za povratak kući.

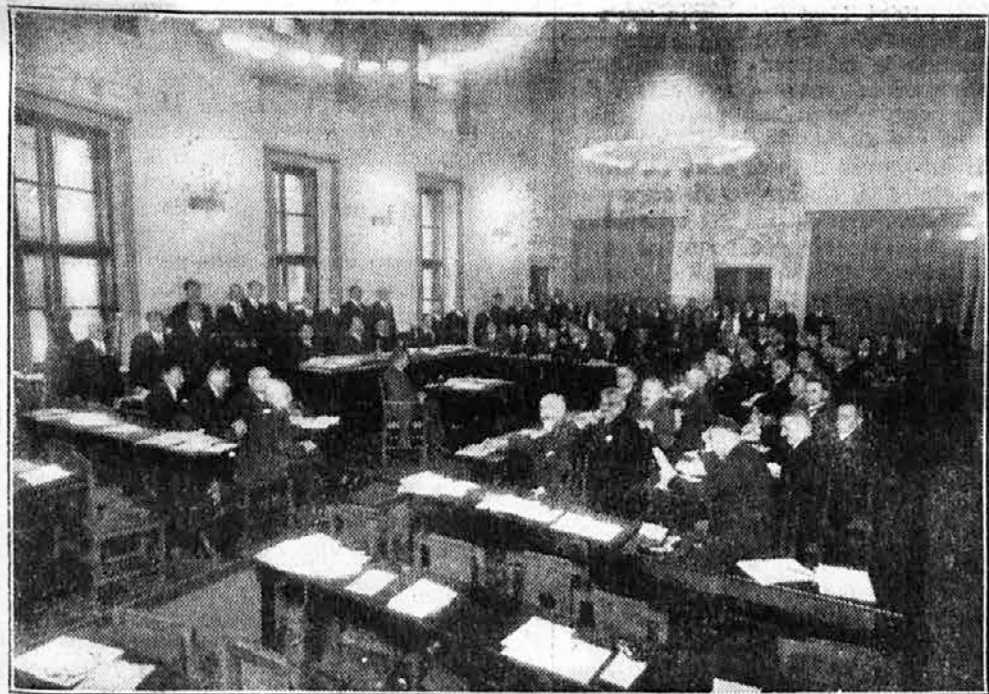
Ove karte, koje se za svako putovanje moraju zasebno tražiti, izdaje na traženje uprave Saveza Generalna direkcija državnih železnica, kojoj će uprava Saveza svake godine dostaviti imena svojih članova sa naznačenjem mesta njihovog stalnog prebivanja. Isto tako je uprava Saveza dužna Generalnoj direkciji javiti svaku nastalu promenu.

4. Svaka sokolska župa dobija po dve godišnje besplatne karte II. razreda za železničke pruge i I. razreda za brodove za putovanja u svom području kao i od sedišta župe do Beograda i natrag.

Ove besplatne karte izdaje za železničke pruge ona oblasna Direkcija državnih železnica, na čijoj se teritoriji nalazi sedišta župe, a za brodske linije Direkcija rečne plovidbe kraljevine Jugoslavije. Karte važe samo uz legitimaciju dotične Sokolske župe.

§ 2.

Članovi, članice, naraštajci, naraštajke kao i muž a i ženska deca Sokola kraljevine Jugoslavije kada prave društvene izlete odnosno sletove ili kada putuju na letovanje ili radi učestvovanja na sokolskim javnim časovima ili na župskim ili savezним godišnjim skupštinama ili tečajevima, uživaju povlasticu u vožnji od 50% normalne vozne cene u drugom i trećem

Sednica odbora ČOS u Pragu

njihove želje. Za pripremu izbora izabrana je iz odbora naročita komisija, koju sačinjavaju braća: dr. B'azka iz Roudnice, dr. Zahofik iz Blovice, F. Nimshaus iz Vys. Mýta dr. Hon iz Vyskova, Jos. Hrbáč iz Mor. Ostrave, Jos. Kraus iz Novog Mesta u Váh., Vojtěch Hering iz Dejvice i Antonin Hons iz Vinohrada. Njihovi zamjenici su: ing. Emanuel Rost iz Veselí-Mezimostí A. Friedl iz Sušice. A. Bábek iz Prostějova, V. Vervinka iz Košic, Karel Miffek iz Karlina i F. Hájek iz Praga. Jednoglasno i s oduševljenjem aplauzom primljene su tople zahvale pretsedništvu i odboru za bratski doček čehoslovačkog Sokolstva u Beogradu prilikom svesokolskog sleta. Naročito oduševljeno pozdravljen je I. zamjenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije br. Engelbert Gangl, koji se je na pozdravu zahvalio sledećim govorom:

Braćo i sestre!

Više je bilo razloga, koji su me ponukali, da sam se odlučio kao zastupnik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije posetiti vas i prisustvovati vašem današnjem zboru.

Pre svega prinašam vam u ime jugoslovenskog Sokolstva iskrene i bratske pozdrave u staroj i toliko već puta prokušanoj vernosti i odanosti prema velikoj ideji dr. Miroslava Tyrša i prema vama, braćo i sestre, koji ste najizrazitiji pretsedavnici te ideje, udruženi u silnoj ČOS! Pozdravlja vas staro i verno sokolsko srce, koje nikada nije izgubilo nade u pobedonosni pohod

svojim skromnim prilikama mogli da pružimo najbolje. Uzmite sve za dobro! Kada dodete opet među nas, bićemo u svemu bolji i potpuniji. Beograd i sva Jugoslavija, koja vas je iskreno pozdravila, još danas puna je hvala o vašem divnom nastupu. Vaše ime uklesalo se je u naše gore, razglasilo se je po našim poljanama i livadama, raznaša ga buk našega mora.

To naše more pripravilo je vama i nama u Pašmanskome kanalu strašnu noć, koja je ugrabila nekoliko dragocelih života, koja također i na ovom mestu u ime svega jugoslovenskog Sokolstva ožalujem i pred vama oplakujem suzama svoga srca. Katastrofa nije se zgodila ni po našoj ni po vašoj krivnji, ili pak po krivnji obiju! Jer mi smo se svi sastali i rastali u ime velike ideje, u ime sokolskog bratstva i u veri pobeđe Slovenstva, i neprijatelj te ideje i Slovenstva hteo je iz zasede da nam zada ranu našem srcu, da nas razdvoji, ali nas je združio još jače. Tako su u verigama naše sokolske zajednice nove spona: grobovi, posvećeni našom ljubavlju i uzdignuti u hramu naših najboljih!

Izričam vam divljenje nad junačkim sokolskim istupom, koji je prenuo i raspalio svu bratsku republiku, kada je na čast vašega imena pala kleveta, koja je pak odletela natrag na samog klevetnika. Divim se izrazima vašega bratstva, koji su nam tako utešljivo prilazili, kada su u Pulju i na Bazovici pala naša braća, pogodena hitcima neprijateljskih kuršuma. Ali — pravda vitez! To veliko geslo velikog vašeg

»Sokolski Glasnik«

— tednik —

Počam od 1. januara 1931. god., »Sokolski Glasnik« izlaziće redovito svakog tedna jedamputi to četvrtkom.

Pored naših sokolskih pitanja, »Sokolski Glasnik« nastojće, da sa gladišta sokolsko nacionalnog prati i ostala važna pitanja iz našeg opšteg javnog, gospodarskog i kulturnog života i iz života ostalih slovenskih naroda.

Udovoljavajući ovim jednoj davno ukazanoj potrebi, a u želji, da se sokolskim redovima pruži što aktuelnije sokolsko štivo, dužnost je svakog svesnog Sokola da ova naša nastojanja što izdašnije pomogne, t. j. redovito pretplatom, ličnom saradnjom i što jačim širenjem i unošenjem lista među narod.

»Sokolski Glasnik« čita se u svim krajevima naše otadžbine i obzirom na njegovu lepu tiražu, veoma je prikladan u svrhu oglašivanja pa je dužnost svakog svesnog Sokola, da zvanično glasilo svoje organizacije i ovim načinom bratski pomaže.

Godišnja je pretplata listu od 1. januara 1931. 60 Din, mesečno srazmerno.

Dopisi šalju se uredništvu, pretplate i oglasi upravi »Sokolskog Glasnika«, Ljubljana, Narodni dom.

Uredništvo i uprava

razredu putničkih vozova odnosno u prvom i drugom razredu putničkih brodova, ako putuju u grupama od najmanje 10 lica. Svi članovi grupe moraju putovati u jednom te istom razredu. Na železnici mogu grupe od najmanje 15 lica na ostanjku preko 100 km upotrebiti i brze vozove.

Svaki član mora imati člansku legitimaciju. Sem toga mora sokolsko društvo izdati vodi grupe posebno uverenje u dva primerka prema priloženom uzorku. Uverenje važi za vožnju tamo i natrag na označenoj pruzi, i to kod putovanja na letovanje 3 meseca, a u ostalim slučajevima 14 dana, računajući dan izdanja kao prvi dan. Vožnja se može otpočeti bilo kog dana, ali se mora završiti u roku važenosti uverenja. Povratak se mora izvršiti na istoj pruzi na kojoj je grupa doputovala. Pri kombinovanom putovanju mora se izdati zasebno uverenje za železničku prugu, a zasebno za brodsku liniju.

Putnici moraju pri polasku kupiti celu kartu po normalnoj voznoj ceni, koja će im karta važiti za besplatan povratak. Ulazna stanica (agencija) pri polasku će pri izdavanju povlašćenih vozničkih karata oba primerka uverenja žigosati svojim žigom sa datumom, zadržati jedan primerak uverenja, a drugi vratiti vodi grupe. Ulazna stanica (agencija) pri povratku će uverenje isto tako žigosati svojim žigom sa datumom.

Posle svršetka putovanja uverenje se mora predati izlaznoj stanici (agenciji). Pri pregledu vozničkih karata vodi grupe mora železničkom odnosno brodskom kontrolnom osoblju pokazati uverenje sa voznom kartama, a članovi grupe svoje legitimacije.

Prekidanje vožnje je dopušteno samo celoj grupi prema § 25. s. u. Isto tako je prelaz iz III. u II. sokolski razred odnosno iz II. u I. brodski razred ili prelaz u brzi voz dopušten samo celoj grupi uz doplatu razlike po povlašćenju voznoj ceni.

Ako se grupa sastoji iz više od 30 lica, mora vodi grupe da prijavi putovanje šefu ulazne stanice pri polasku, odnosno ulaznoj stanici pri povratku bar 24 sata pre polaska voza.

§ 3.

Prilikom svesokolskih sletova u zemlji ili na strani uživaju članovi, članice, nastajci, nastajke kao i muška i ženska deca Sokola kraljevine Jugoslavije na železnicama i brodovima, kako za pojedinačna putovanja, tako i za putovanja u grupama povla-

ticu u vožnji od 75% normalne vozne cene. Bliže odredbe u pogledu korišćenja povlastice izdavaće Generalna direkcija državnih železnica za svaki slet posebno.

§ 4.

Sokolska društva, kada putuju na sletove, na javne časove ili na letovanje, uživaju besplatan prevoz nužnih sprava za vežbanje od stanice najbliže mestu svog sedišta do stanice najbliže mestu gde se vrši slet ili javan čas, odnosno gde društvo letuje, i natrag.

Ovu povlasticu odobrava ona oblasna Direkcija državnih železnica na čijem području društvo ima svoje sedišta, a za brodske linije Direkcija rečne plovidbe kraljevine Jugoslavije. Za prevoz se izdaje uputnica. Pri kombinovanom prevozu potrebna je zasebna uputnica za prevoz železnicom i zasebna za prevoz brodom.

§ 5.

Ovaj pravilnik stupa na snagu 1. decembra 1930.

Beograd, 29. nov. 1930.

Ministar saobraćaja:
Laz. Radičević, s. r.

(Uverenje za putovanje članova Sokola kraljevine Jugoslavije)

Ime društva:

UVERENJE

za putovanje jedne grupe članova gore pomenutog društva na slet — javan čas — letovanje — godišnju skupštinu u polovinu vozne cene, prema § 2. Pravilnika o povlasticama na državnim železnicama i brodovima u državnim eksploatacijama za Sokol kraljevine Jugoslavije:

a) od do i natrag.
Polazak: 19... god.
Povratak: 19... god.

b) Ime vođe grupe:

c) Imena svih članova koji zajedno putuju:

d) Ukupni broj putnika:
Sva poimenično navedena lica imaju članske legitimacije.

Ovo uverenje važi za slet — javan čas — godišnju skupštinu 14 dana a za letovanje 3 meseca od dana, kada je izdato.

Izdato 19... god.

u
Zig i potpis društva:

Naredenje Ministarstva prosvete o radu učitelja u Sokolu kraljevine Jugoslavije

Ministarstvo prosvete, odeljenje za osnovu nastavu, svojim rešenjem ONBr. 87082 od 25. novembra 1930., izdalo je svima školskim nadzornicima, upraviteljima i nastavnici-mama građanskim i narodnim škola sledeće naredenje:

1. Da nastoje da se, u najkraćem vremenu, upoznaju sa Zakonom o Sokolu kraljevine Jugoslavije (Prosvetni glasnik, sv. 12. za 1929. god. i Službene novine od 6. decembra 1929. godine), sa Statutom o organizaciji i poslovanju njegovom (Prosvetni glasnik, sv. 2 za 1930. godinu i Službene novine od 15. februara 1930. godine), s Uredbom o olakšicama u pogledu obaveze služenja u kadru za članove Sokola (Službene novine od 11. januara 1930. godine), kao i, naročito, sa sokolskom ideologijom i Tyrševim sokolskim sistemom, potrebnim im kako za izvođenje obavezne opšte i telesne nastave i vaspitanja kod dece u školi, tako i radi opšteg rada na narodnom prosvetivanju;

2. da aktivno saraduju, neposredno, na jačanju sokolske ideje u našem narodu i uzimaju najvidljiviji učešća u radu Sokola, naročito u prosvetnim odborima sokolskih društava i seoskih sokolskih četa;

3. da se u mestima, gde nema sokolskih društava, založe, u sporazumu s drugim državnim organima, zainteresovanim licima i najbližom sokolskom župom ili društvom, da se sokolsko društvo što pre stvori i ubrzo otpočne rad;

4. da nastoje, naročito da se, uz pomoć sokolskog društva najbližeg mesta, osnuju svuda po selima seoske sokolske čete i da u njima rade na moralnom, intelektualnom i nacionalnom odgoju seoske mladeži i odraslih;

5. da upoznaju narod svoga mesta sa koristima koje uživaju članovi Sokola pri služenju obaveznom roku u kadru i pod kojim uslovima (skrtačen rok služenja od 3 odnosno 1½ mesec, prvenstvo unapređenja u činove i povlašćenja odsustva);

6. da pomažu rad Sokola na suzbijanju alkoholizma, na sprovođenju štednje i širenju narodnog zdravlja u narodu;

7. da udomaće opšte i telesno sokolsko vaspitanje u školi i izvede telesne vežbe po Tyrševom sokolskom sistemu. Opšte sokolsko vaspitanje i telesne vežbe kod dece mogu izvoditi i uz saradnju stručnih i pogodnih prednaka Sokola, ako bi ih imao i određeno mesni Sokol;

8. da ne čine nikakve smetnje radu Sokola kod učenika kojima je, članom 9 Zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije, dopušteno da mogu pripadati Sokolu. Školske prostorije, ukoliko to bude moguće, stavljaju na raspoloženje Sokolu svoga mesta. (Čl. 36. Zakona o narodnim školama);

9. da posećuju tečajevе i predavanja koje bude priređivao Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, pri svojim društvima i župama, za upoznavanje učitelja sa Sokolstvom.

Banski i sreski školski nadzornici, uz pripomoć upravitelja građanskih i narodnih škola, pratiće rad područnog im osoblja na jačanju i širenju Sokola, i pri ocenjivanju, vodiće računa i o njemu, a unošiće ga u list ocenjivanja ili starešinski izveštaj svakog nastavnika ce, odnosno upravitelja i školskog nadzornika, a osim ovoga, Ministarstvu će, u svojim tromesečnim polugodišnjim, odnosno godišnjim izveštajima, slati pregled rada područnog im osoblja na ovom polju (Čl. čl. 104, 105, 106, 114 (tač. 6), 117 (tač. 29), 122 (tač. 1), Zakona o narodnim školama).

Potrebna uputstva za osnivanje sokolskih društava i seoskih sokolskih četa, kao i za rad u njima, tražiti od najbližih sokolskih društava, a i Ministarstvo, kad ih bude dobilo od Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, dostaviti ih svima prosvetnim organima.

Kraljevske banske uprave, odnosno školski nadzornici na teritoriju Uprave grada Beograda, saopštice ovo naredenje na potpis kako svojim banskim nadzornicima, tako i školskim nadzornicima, upraviteljima i nastavnicima sviju građanskih i narodnih škola na svojoj teritoriji, preko nadležnih vlasti i od njih tražiti izveštaj o prijemu i saopštenju ovoga naredenja. Po dobivenom izveštaju da je saopštenje izvršeno, izvestiće Ministarstvo prosvete (Otek za narodno prosvetivanje) najdalje do 15. januara 1931. godine, a potom će nastojati, da se ovo naredenje u svemu i savsesno ispunjava, vodići tačnu evidenciju o svakom ovom radu i njegovom razvijanju i šaljući povremeno o njemu izveštaj Ministarstvu sa svima statističkim podacima.

IZ UREDNIŠTVA. Naredni broj „Sokolskog Glasnika“ izlaziće na Novu godinu. Radi ograničenog prostora priključeni smo bili izostaviti mnoge članke i ostali deo gradiva, a što ćemo doneti u narednom broju našeg lista.

KNJIGE I LISTOVI

PREPORODOVCI 1912—1914.

(Napisal Ivan Janez Kolar. — Založila tiskarna A. Slatnar, Kamnik 1930. — Str. 167. — Cena za sokolska društva: vez. 35 Din, broš. 30 Din. — Narudžbe prima Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom.)

Krasna knjiga! Veličanstvena knjiga! Naša knjiga! Knjiga borbene omladine, koja je stvarala i žrtvovala se za slobodu zemlje i naroda! Knjiga istorije jedne mlade generacije, koja može da kaže na grobove svojih oduševljenih vođa, koja ima pravo da se ponosi na svoj život i rad, kada je bilo teško i najteže živeti i raditi za ujedinjenje naroda u jednoj domovini.

Također i krv Preporodaša orosila je trnov venac hiljadugodišnjeg narodnog ropstva, da bi porasla iz njehove krvi ruža slobode novome rodu u smrti prerodenog naroda... Pomisli... i spoznati ćeš, kako skupocena je sloboda tvog naroda... »

Tako govori ova knjiga, tako neka kaže nama svima i vaspitava nas sve, osobito sokolsku omladinu, koja mora da na prikazima i dejstvima istorije prošlosti zida novi dom generaciji budućnosti u veri za pobjedu istine i pravde!

Ova knjiga ne može se ocenjivati rečima, jer ju može pojmiti i shvatiti samo čisto, iskreno i viteško srce. Tom srcu je hrana, duši daje poletna i sme la krila u visine ideala: hrana s grobova junaka i kamenitih puteva junacke omladine i krila iz velike vere u snagu naroda. Razume se, da ne bi smelo biti ni jedno naše društvo bez ove knjige pa i svaki pojedinac bi morao s njom ukrasiti svoju knjižnicu.

— eg —

SOKOLSKA KNJIZNICA.

U cilju, da se i najširoj sokolskoj javnosti pruži mogućnost, kako bi se što bolje upoznala sa težnjama i ciljevima Sokolstva, sa raznim sokolskim pitanjima i sokolskim radom uopšte, Jugoslovenska Sokolska Matica u Ljubljani počela je sa izdavanjem Sokolske knjižnice.

U malim i priručnim svescima žepnog formata, vrlo ukusno opremljenim, a sa svojim korisnim i veoma lepim, biranim i zanimivim sokolskim sadržajem — prem je to u malom opsegu — ali u zbijenoj i jezgrovitoj formi, što je baš i naročita odlika ovih svezaka, koji su pisani vrlo laganim, popularnim stilom, Jugoslovenska Sokolska Matica će bez sumnje ovom svojom vrlo korisnom namerom, koju svakako treba iskreno pozdraviti, nadomestiti jedan nedostatak, koji se je do sada osećao u našoj sokolskoj literaturi ove vrste. Ovo zdravo seme, sigurno je i urodilo: željenim plodom. Minimalna cena, od 3 Din po svesku, svakako će u mnogome doprineti, da će se Sokolskom knjižnicom moći poslužiti svaki Sokol i svaka Sokolica i tako upotpuniti svoje pojmovanje o Sokolstvu, učvrstiti time svoje sokolsko osvedočenje i ojačati svoju ljubav prema Sokolstvu. Svakom pak sokolskom funkcioneru poslužiće ovi mali svesci kao najbolji »Vademecum« — vodič — u njihovom opštem sokolskom delu, a vodičima tehničkog i prosvetnog rada naročito, jer će u njima naći jedno neisprivo vrelo novih sokova i snaga, koje će u telesnom i duševnom vaspitanju podavati živli potstrek i buditi novi, svesniji sokolski život.

Do sada izišla su tri sveska Sokolske knjižnice: 1. E. Gangl: O sokolskoj ideji; 2. Ing. Lado Beve: Sokolsko prosvetno delo; 3. Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.

U prvom svesku — »O sokolskoj ideji« — u kratkom, ali upravo sjajnom, jezgrovitom i temeljitom prikazu dočarava nam lider našega Sokolstva, brat E. Gangl bit sokolske ideje. Tako reči u par zbijenih rečenica predstavljena je i tako jasno podana srž sokolske misli. Prečitav to pred nama se otvara i širi sokolski horizont pun vedrine i bistrene o našem shvatanju i poimanju Sokolstva. Jezgrovito dočimnuta su tu sva pitanja, koja uporedo idu sa našim vlastitim životom i Sokolstvom. Sva ta pitanja, tangirala ona naš unutarnji i vanjski svet, Sokolstvo koordinira, postavlja u jedan divan sklad i zato, kad se Sokolstvo prozre u svojoj biti, idejno i sadržajno, ono postaje delom i potrebom našega života — našom slovenskom religijom. U esencijalnom obliku istaknuta su tu mnoga načela, koja izviru iz sokolskog evangelija — temeljnih spisa — dra. Miroslava Tyrša. Ravnamo li se prema ovom načelima, udovoljimo svojim sokolskim dužnostima, a kao prvi Sokoli istom moćemo udovoljiti dužnostima prema svome narodu i time najbolje koristiti svojju otadžbinu.

To nas uči knjižica brata Gangla »O sokolskoj ideji«. Svojim sadržajem ona se sama najbolje preporučuje.

U drugom svesku — »Sokolsko prosvetno delo« — brat ing. Lado Beve bavi se veoma iscrpno prosvetnim radom u našem Sokolstvu. U formi vrlo korisnih naputaka obrazlaže značaj sokolskog prosvetnog rada, njegov smer, način i sredstva, i kako ovaj rad ima da se provada u našim sokolskim jedinicama. Ovaj svezak pruža nam time jednu zaista korisnu materiju o onom delu sokolskog dela, koje u ponajviše slučajeva — da otvoreno kažemo — na žalost nije shvatanono onako, kako bi u istinu to i trebalo, a još manje je to u pravoj meri i na pravi način provadano i čemu se također u mnogim našim redovima do sada poklanjalo malo — ponegde gotovo i nikakova pažnja i važnost.

Samo tamo, gde se sokolski uzgojni rad provodi prema načelu: zdrava duša u zdravom telu — samo tamo, gde se uporedo sa telesnim vaspitanjem vrši i vaspitanje duha i srca — samo tamo se nalazimo na pravom putu da postignemo pune i zdrave plodove, koje nam po svojim visokim ciljevima zaveštava naše Sokolstvo. Zarište tog opšteg sokolskog uzgojnog rada, telesnog i prosvetnog, nalazi se u sokolskoj vežbaonici. Kako, kojim načinom i kojim sredstvima pak da se služimo u provadanju toga rada, eto, u tome će nam ova mala knjižica poslužiti kao korisni putokaz i budemo li se toga držali, željeni uspeh neće izostati. Onima, kojima je to opšte sokolsko vaspitanje u jedinicama naše sokolske organizacije direktno u rukama, tima se ova korisna knjižica namiče i preporuča.

U trećem svesku podaje nam Sokolska knjižnica jedno programatsko sokolsko delo retke vrednosti, delo osnivača Sokolstva dra. Miroslava Tyrša.

Poznavaoi Tyrševih dela vele, da je to jedno od najjačih i po Sokolstvo od najznačajnijih njegovih spisa. Ma da ovo delce po svojem obimu izgleda skromno, ono je po dubini svojih ideja i po dalekovidnim u njemu iznetim pogledima na ulogu, težnje i ciljeve Sokolstva, koje ono ima da vrši u slovenskim narodima, tako snažno i veliki, da je u sokolskom pokretanju od uvek imalo jedan najsnažniji i najupliviiji uticaj. Ovo delo koje upravo vrvi tako sočnim sokolskim sentencama, postalo je tako reći dogmom čitavog slovenskog sokolskog sveta. Pa prem je ono pisano već pre nekoliko decenija i u doba, kad su slovenski narodi još čamili u tami svog nasilnog političkog, a i kulturnog i ekonomskog ropstva, ovo delo u svojoj suštini nije nikako okrnulo zub vremena, ono je što više i danas ostalo u zenitu svoje idejne vrednosti i kao spasenosna luč svojim snažnim zracima obasjava staze našeg sokolskog života i ukazuje nam smer, kojim moramo da kročimo, želimo li, da se naš narod održi u opštoj borbi čovečanstva za biti ili ne biti, a što ćemo postignuti krepkom i svestranom radnošću, koja nas mora izdignuti nad druge. Tako govori Tyrš u tom svojem delu.

Ovo delo, koje možemo da nazovemo sokolskom biblijom, treba da je u rukama svakog Sokola i Sokolice bez iznimke jer ko ne pozna sokolski nauk iz ovoga dela iz de la onoga, koji je Sokolstvo osnovao, nije niti može biti dobar i svesan Sokol. Stoga će ovo delo više doneti koristi sokolskoj misli i Sokolstvu uopšte ako i samo mali broj privede na istinski sokolski život nego sve druge pompozne skupštine i sjajni govori, koji u sreima neupućenog i zaostalog mnoštva samo trenutačno podižu vatru nekog nesvesnog oduševljenja a koje zatim neznanje baci u još dublju tamu, hladnoću i indiferentnost prema Sokolstvu, njegovom zadatku, smeru i cilju.

I zato smo se ma'o poduze bavili sa ovim na oko neznatnim delcima sokolske literature, ali u kojima se zaista kriju sjajna biserna zrna nauka velikih fizičkih, moralnih, etičkih i nacionalnih vrednota našega Sokolstva. Sokolska knjižnica poslužila je svojoj svrsi, zeleli je da to bude i u buduću!

— s —

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI KALENDAR 1931.

U nakladi Jugoslovenske Sokolske Matice, a pod uredništvom br. Verija Švajgara izišao je ovih dana iz štampe Jugoslovenski Sokolski Kalendar za 1931. god. Pored kalendarskog i veoma korisnog praktičnog dela, kalendar je svojim sadržajem veoma zanimiv i bogat. Prinašajući rodoslovlje našeg kraljevskog Doma, u sokolskom delu naša sledeće: Manifest Sokola kraljevine Jugoslavije, Kralj Sokolstvu, Zahvala Sokolstva, Poslanica br. dra. Scheinera, Zahvala Saveza SKJ učesnicima svesokolskog sleta, zatim članke braće: E. Gangl, Nekoliko misli; dr. Riko Fux, Prigodom stogodišnjice Tyrševog rođenja; Vekoslav Bučar, Deset godina lužičko-srpskog Sokolstva; V. Š., Naš brat načelnik; Ante Brozović, Sokolsko bratstvo i sestrinstvo; Vekoslav Bučar, Radio u službi Sokolstva; Ivan Bajželj, Spremajmo se!; Sokolska kronika; Spomen istarskim mučenicima; Minimalna sokolska knjižnica; V. Švajgar, Godina 1930; Spomen na br. Antona Maleja; Statistički pregled od 1921.—1930. god., tabelarni pregled; Mala statistika Saveza SKJ od 1. oktobra 1930. god., tabelarni pregled. U statističnom delu donosi sastav starešinstva Saveza Slovenskog Sokolstva, Saveza SKJ, popis župa i društava, 6 komparativnih diagramskih prikaza Sokolstva JSS i SKJ iz kojih se veoma lepo vidi napredak našega Sokolstva od god. 1922. do 1930. u svim pravcima njegova rada. Sledi zatim organizacioni pregled Československe Obce Sokolske, Saveza poljskog Sokolstva, Saveza ruskog Sokolstva, Saveza lužičko-srpskog Sokolstva kao i pregled Sokolstva u Americi i u ostalim zemljama. U obilnom oglasnom delu nalazimo koristan popis i cenik Jugoslovenske Sokolske Matice raznih sokolskih potrepnostina kao knjiga, nota, tiskаница, pribora za svečane i vežbačke odeće sviju kategorija.

Kalendar je ilustrovan sa nekoliko uspeših slika.

Cena je kalendaru 10— Din. Naručuje se kod Jugoslovenske Sokolske Matice, Ljubljana (Narodni dom).

VZGOJA SOKOLSKJE MLADINE.

Pre nekoliko dana izašla je nakladom Sok. župe Maribor ova knjižica, koja nama je bila vanredno potrebna. Sadržaj su joj dva iz češkog jezika prevedena članka, koja su bila nagrađena prvom i drugom nagradom COS prilikom ankete, kako približiti Sokolstvo potrebama današnje omladine; dalje veoma dobra rasprava poznatog sok. radnika br. Cirila Hočevara, koji je obradio u prvom redu tehničku stranu vaspitanja sokolske omladine, a delomice i prosvetnu stranu. U koliko to nije učinio on, nadopunjuje ga članak s. Milke Bračević, koja raspravlja o prosvetnom radu među sok. omladinom. — Sokolske jedinice dobile brošuru pripisanu u najkraće vreme putem svojih župskih uprava pa je neka ne vraćaju, jer joj cena (5 Din po komad) nije u nikakvom srazmeru s obilatom dobrom gradom, koju brošura donosi. Ako bi komu trebalo još više egzemplara ove knjižice, može da je naruči kod Jugosloven. Sok. Matice u Ljubljani (Narodni dom) ili direktno kod Sokolske župe Maribor (Narodni dom).

M. K—ć.

»Učitelj« u školi i u narodu. Časopis za učitelje narodnih škola i zabavišnje, Dubrovnik, 1930. Broj 11.

ISPRAVI!

U Sokolskom kalendaru za 1931. god. treba da se na strani 100 unese pod otkaz »Ostali članovi tehničkog odbora« još imena braće: Dekleva Janko, Maribor; Drobnjak Nikola, Beograd; Ilić Đorđe, Beograd; Keber Herman, Ljubljana; dr. Pavao Mergenthaler, Osijek; ing. Pajić Vojislav, Zemun; Teodorović Milan, Novi Sad; sestre: Burgeova Maca, Ljubljana; Kovalska Slava, Osijek; Marjanović Olga, Pančevo; Pavičević Ljubica, Beograd; Poljšak Dana, Beograd; Vojinović Marija, Beograd. Neka se briše pak br. Vladimira Šuklje i ing. Kajetana Kavčiča, pošto nisu članovi saveznog T. O.

Uredništvo Sokolskog kalendara.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

ŽUPA MARIBOR

SNOVANJE STRELSKIH ODSEKOV.

Snovanje strelskih odsekov u naših sokolskih ednicah je stopilo u akutni stadij. Zato vabi potpisana vse naše jedinice, ki imajo na tej stvari interes, da pošljejo po enega delegata na informativni sestanek, kateri se bo vršil dne 28. t. m. v župni pi-

sarni v Mariboru (Narodni dom). Začetek sestanka točno ob 10. uri dopoldne. Bratje delegati naj prinesejo s seboj seznam članov, članic in naraščajnikov, ki žele v strelskih odsekih sodelovati. Seznam obsegaj: priimek in ime, poklic, bivališče, rojstni dan in leto. — Zdravo!

Župna uprava.

Kao zadnju točku programa odigrali su diletanti prosvetne sekcije Sokola igrokaz »Babac« (Hadžeković-Dimitrović), kojega je lepo uvećao brat Zagorac Stjepan.

Posle programa razvila se zabava. Na dan 1. decembra, posle blagodarenja u mesnoj katoličkoj i pravoslavnoj crkvi održana je svečana akademija na kojoj je starešina društva održao govor o značenju toga dana. Brat Zagorac držao je predavanje o značenju 1. decembra kao državnog praznika. Brat Vorel okružni prosvetar učitelj u S. Brodu, predavao je o uticaju narodnog prosvetisanja na naš rodno blagostanje.

Posle predavanja održana je svečana sednica sa koje je oduševljeni prosvetar Nj. Visočanstvu prestolonasledniku Petru.

Na toj sednici položen je zavet članstva, podeljene sokolske značke i uručena diploma bratu Rutku Mihajlu, koju je postigao na okružnom sletu u Sl. Brodu.

SOKOLSKO DRUŠTVO BELIŠČE.

Proslava 1. decembra.

Na poticaj ovdašnjega nedavno osnovanog Sokolskog društva proslavljen je ovde na dostojan način dan ujedinjenja.

Iz ovdašnje škole, gde se nalazi i sokolana, krenula je duga povorka Sokola pre-

ma Činovničkom domu, gde se imala otslužiti služba Božja. Pred povorkom stupala je ruska vojna glazba svirajući sokolsku koračnicu, a iza glazbe na čelu povorke nosno se vijala velika jugoslovenska zastava.

Liturgiji, koju je u dvorani Činovničkog doma otslužio preč. gosp. prota Nikolić iz Osijeka, prisustvovalo je osim svih članova Sokola još mnogo činovnika i nameštenika tt. S. H. Gutmann d. d. i Slavonske podravke železnice sa svojim rodicama. Liturgiji je kao i ostalom delu manifestacije sve do njezine svršetke prisustvovali i gosp. barun Viktor Gutmann sa gospodom.

Nakon otslužene liturgije vratila se povorka uz pratnju glazbe opet u školsko dvorište, u kojemu je, radi pomanjkanja prostora u sokolani, održana akademija. Brat starešina dr. Milan Ulmanskii oćertao je lepm rečima u odlumel zanosnom govoru značenje i važnost proslave dana ujedinjenja. Na kraju njegovoga govora udjeklo je gromko i burno klicanje Nj. Vel. Kralju Aleksandru I., kraljevskom Domu i Jugoslaviji, na što je glazba otvirala himnu.

Iza toga sledilo je svečano polaganje zaveta članova Sokola.

Time je bila završena manifestacija. No usprkos toga zadržali su se manifestanti još neko vreme na okupu i uz pratnju glazbe zaigrala su se zatim naša narodna kola.

ŽUPA SARAJEVO

SOKOLSKA ŽUPA SARAJEVO.

Proslava 1. decembra.

Na najsvečaniji način proslavljen je u Sarajevu sokolski praznik 1. decembar. Uoči 1. decembra održana je u novim prostorijama u Novom Sarajevu svečana sokolska akademija, koju su posetili predstavnici civilne i vojne vlasti i mnogobrojno građanstvo.

Akademiju otvorio je starešina Novog Sarajeva brat pukovnik Nikola Spasojević, koji je biranim rečima izneo važnost 1. decembra i njegov značaj za nas Sokole. Zatim su Sokoli i Sokolice vrlo precizno izveli lep program.

Na 1. decembra održana je u Oficirskom domu svečana sednica, koju su prisustvovali Sokolska župa Sarajevo, zatim Sokoli Sarajeva i Novog Sarajeva. Tu su sednicu posetili gg. Ban Drinske Banovine, Komandant II. Armije, mnogobrojni funkcioneri civilne i vojne vlasti, predstavnici grada, delegati kulturnih društava i građanstvo u vrlo velikom broju.

Sednicu je otvorio starešina župe brat dr. Vojislav Besarović, koji je naglasio važnost 1. decembra i podvukao, da su najvažniji i najtežim žrtvama izvedenim pobedama herojske srpske vojske imamo zahvaliti svoje oslobođenje ispod tudina. Izneo je napore i patnje svakog dela našeg naroda i svakog kraja podnesene za ostvarenje naših sokolskih ideala. Te žrtve su najbolja zaloga, da će pod takim teškim uslovima ostvarena kraljevina Jugoslavija moći odupreti se svakom neprijatelju i odbiti od sebe svaki napadaj ma s koje strane dolazio.

Sokoli su iza oslobođenja stupili u glavu svoga rada, oni su neumorno pevali na kulturnom, privrednom i moralnom podizanju svog naroda, a od svog opstanka pa do danas najodlučiviji pioniri državnog i narodnog jedinstva. Sokoli su pod neprijateljskim jarmom uvek visoko nosili sokolsku zastavu, svoje mlade živote u zanosu polagali na oltar Otadžbine i u interakciju i na robiji uvek vedra čela ispovedali sokolsku misao, a i danas im najsvetija dužnost da služe Kralju i Otadžbini, da svojim čeličnim mišicama brane svoju svetinju kraljevinu Jugoslaviju od svakog neprijatelja.

Zatim izvršeno je prevodenje dece u naraštaj, naraštaja u članove. Veliki broj članova iz Sarajeva i Novog Sarajeva na najsvečaniji način položili su sokolski zavet.

Uveče je održana svečana akademija u Narodnom pozorištu. Akademiju su posetili najviši dostojanstvenici i mnogobrojno građanstvo. Sala Narodnog pozorišta bila je dubkom puna.

Načelnik župe brat dr. Bogdan Vidović, biranim rečima govorio je o značenju 1. decembra i sokolskim zadacima. Naglasio je, da je naše Sokolstvo jedno, da je sastavni deo Slovenstva, izneo velike zadatke koje nas Sokole čekaju. Svoj govor završio je sa rečima: »Sa verom u Boga za Kralja i Otadžbinu!«

Zatim je izveden vrlo lep program, u kom su deca, naraštaj, Sokoli i Sokolice pružili najlepši dokaz, kako se u sarajevskom Sokolu u tehničkom pogledu radi sa mnogo volje i mnogo sokolskog smisla. Sve su tačke izvadane na potpuno zadovoljstvo i ova akademija bila je dostojan završetak sokolske svečanosti.

SOKOLSKO DRUŠTVO BREZA.

Proslava 1. decembra.

Proslava 1. decembra izvedena je dostojanstveno i svečano. Početak svečanosti navestila je sviranjem budnice sokolska muzika, koja je u 5 sati ujutro prošla kroz mesto. U 11 sati bilo je blagodarenje u mesnim bogomoljama, kome su prisustvovali u svečanom odorama članovi, naraštaj i deca. Nakon blagodarenja formirala se povorka članstva sa muzikom i prošla kroz Brezu do sokolskog doma. U povorci su učestvovali i ostali meštani kličući svoje Kralju i narodnom jedinstvu.

SOKOLSKO DRUŠTVO KOČANE.

Proslava 1. decembra.

Dan ujedinjenja Sokolskog društva Kočane proslavilo je na najsvečaniji način.

U 8 časova pre podne, uprava društva na čelu sa svojim starešinom, iz svoga Doma korporativno je otišla u crkvu na blagodarenje. Po blagodarenju u društvenom domu održana je svečana sednica, uz učešće predstavnika vlasti, brata Mirka Ralčića, sreskog načelnika, celokupnog činovništva i građanstva.

Sednica je otvorena sa državnim himnom, koju je otpевao ovdašnje Pevačko društvo »Jovan Skerlić«. Po tome je starešina brat Jevrem Nedić, artilj. potpukovnik, na prvo mesto pozdravio Njegovu Veličanstvo Kralja i Prestolonaslednika Petra, koji su dugo i burno aklamovani. Istovremeno sa lepim govorom pozdravio je i prisutne.

Brat prosvetar pročitao je depešu upućenu Njegovom Kraljevskom Visočanstvu Prestolonasledniku Petru.

ŽUPA SKOPLJE

SOKOLSKO DRUŠTVO VAREŠ-MAJĐAN.

Proslava 1. decembra.

Osobito svečano proslavljen je 1. decembra naš državni i sokolski praznik. Pre podne prisustvovalo je sve članstvo u odorama ili sa značkom blagodarenju u bogomoljama. Posle uputilo se u stroju pred zgradu Opštine i Sreske ispostave. Tu je starešinstvo Sokolskog društva čestitalo praznik predstavnici vlasti, a celokupno članstvo prisustvovalo svečanosti sednice opštinskog odbora, na kojoj su nekolicina zaslužnih građana predana odlikovanjima. Uveče je priredena svečana akademija u sokolani zajedno sa svečanom sednicom društvene uprave. Poseta je bila brojna. Brat ing. Tomac održao je vrlo uspešno i jezgrovito predavanje o značenju 1. decembra. Sledile su muzičke tačke programa. Prevodenje naraštaja u članstvo prepratio je brat starešina prigodnim nagovorom. Iza toga razvila se igranka.

Brat prosvetar Stevan Zlatičanin govorio je o značenju ovoga dana.

Po tom je bio prevod dece u naraštaj i naraštaja u članove, kao i polaganje sokolskog zaveta.

Uveče u 8 časova otpočela je akademija sa pevanjem državne himne, koju je pevalo ovdašnje Pevačko društvo »Jovan Skerlić«. Po otpjevanju himni, brat starešina Nedić pozdravio je prisutne sa lepim govorom i zahvalio im se na tako obilnoj poseti.

Nakon toga otpočele su vežbe, koje su izvodili ovdašnji članovi vežbači, članovi i članice naraštaja i podmlatka. Vežbe su među posetiocima ostavile najbolji utisak. Tome se ima zahvaliti bratu načelniku Francu Telbanu, koji neumorno radi na napretku ovoga društva.

Po održanim vežbama otpočela je igranka. Svirao je tamburaški zbor društva.

Ova uspeša akademija je prva, koja se drži u svome domu, koji je skoro sazidan.

ŽUPA SPLIT

SOKOLSKO DRUŠTVO IGRANE.

Proslava 1. decembra.

Kao i sva ostala društva, tako i naše Sokolsko društvo, proslavilo je ove godine narodni i sokolski praznik naročito svečano i dostojanstveno. 1. decembra osvanule su sve kuće okićene državnim zastavama. U 8 sati ujutro sakupile su se sve kategorije u društvenim prostorijama i u povorci pod zastavom krenulo se na blagodarenje. Posle blagodarenja formirala se povorka Sokola i meštana i prošla mestom manifestirajući Kralju, Prestolonasledniku, Jugoslaviji i Sokolstvu. U društvenom domu sakupljene pozdravio je starešina društva br. Jure Mihaljević.

Naveče održana je svečana sednica društva sa akademijom, kojoj su, pored

svega članstva, učestvovali u velikom broju i meštani. Akademija je započela sa državnim himnom, koju su otpeli deca i naraštaj pod vodstvom učiteljice sestre Tonke Antičić. Prisutnima održao je pozdravni govor br. starešina. O značenju 1. decembra govorio je društveni prosvetar učitelj br. Branislav Morović. Njegov govor popraćen je oduševljenim poklicima Kralju, Prestolonasledniku, Jugoslaviji i Sokolstvu. Nakon toga sledilo je prevodenje dece u naraštaj i naraštaja u članstvo, a po tome su članovi položili svečani sokolski zavet. Tom prigodom o vršenju sokolskih dužnosti govorio je brat Paško Fabijanić. Mešoviti hor otpевao je zatim »Hej Sloveni!«, iza čega se razvila zabava. Pri koncu ove, starešina se zahvalio prisutnima na lepom odazovu.

ŽUPA ŠIBENIK-ZADAR

SOKOLSKO DRUŠTVO BIOGRAD N.M.

Proslava 1. decembra.

Nacionalno državni i svoj sokolski praznik ovo društvo je proslavilo veoma svečano.

U 9 sati ujutro sve kategorije Sokolskog društva našle su se na okupu u Sokolskom domu. Neobično velika sokolska povorka, uz zvukove sokolske koračnice sa starešinom na čelu, uputila se u crkvu da prisustvuje svečanom blagodarenju.

U 11 sati održala se je svečana sednica uz prisustvovanje predstavnika državnih vlasti, korporacija i prosvetnih ustanova.

Svečanu sednicu otvorio je brat potstarešina Ante Dukić, koji je u svom govoru istakao značenje velikog istorijskog dela našeg nacionalnog i državnog ujedinjenja te januarskog i oktobarskog akta našeg Velikog Kralja.

Prosvetar brat Škubonja Krsto održao je predavanje 1. decembra sa gledišta nacionalno-državnog i sokolskog.

Nakon predavanja članovi i članice položili su sokolski zavet.

Sokolska glazba uz državnu himnu i sokolsku koračnicu otvora je još nekoliko tačaka. Ovim je bio završen program jutranjeg dela svečanosti.

U 1830 sati prošla je sokolska povorka oko grada a naveče u 20 sati održana je sokolska akademija, koja je otvorena sviranjem državne himne.

Diletantka sekcija Sokolskog društva odigrala je »Čvor« od P. Petrovića. Pri ovome treba istaknuti općenitu dobru igru sestara M. Pelicarić, M. Mikeli i M. Sambunjak, te braće I. Roglića, R. Radoševića i Barić-Magazina.

Ritmčke vežbe, koje je za ovu prigodu sastavio načelnik brat M. Radež, izvele su članice i pobrale mnogo aplauza.

Nakon programa razvio se ples. Poset građanstva bio je velik.

SOKOLSKO DRUŠTVO VOĐICE.

Proslava 1. decembra.

Dana 30. novembra održana je svečana akademija i svečani otvor svih sokolskih prostorija sa sledećim redom:

1. U 16 sati bio je svečani blagoslov sokolane uz učestvovanje svega članstva i velikog dela građanstva.

2. U 1830 počela je akademija uz prokajivanje žive slike »Pozdrav Jugoslovanima!«

Brat prosvetar Josip Dizdar održao je lep govor o značenju 1. decembra kao državnog i sokolskog praznika. U svom govoru izneo je sve činjenice, kako je došlo do tog velikog dana naše borbe, stradanja i patnje.

3. Davao se je igrokaz »Junačko delo«, u kojem su vrlo lepo odigrali svoje uloge sestre Šurija Karmela i Bilij Dinka. Napose je pohvaliti odlični rad brata redatelja Antu Latina. Po svršenom igrokazu otvoren je ples koji je u najboljem raspoloženju potrajao do kasno doba.

Sokolske prostorije bile su dupkom pune, da se je građanstvo vraćalo, jer nije bilo mesta. Moralni i materijalni uspeh bio je izvan očekivanja.

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVIGRAD.

Proslava 1. decembra.

Sokolsko društvo u Novigradu proslavilo je ovogodišnji državni i sokolski praznik 1. decembra na osobito svečani način.

U 11 sati pre podne, iza blagodarenja u župskoj crkvi održana je u sokolani svečana sednica društvene uprave, uz prisustvo celokupnog članstva svih kategorija i predstavnika mesnih državnih i civilnih vlasti i udruženja. Pozdravni govor održao je društveni starešina br. Šime G. Oštrić, a zatim je s'edilo proizvodstvo sokolske dece u naraštaj, a naraštaja u članstvo društva. Ovaj svečani čin popratio je društveni tamburaški zbor sviranjem sokolske koračnice i državne himne.

Naveče, u dupkom punoj sokolani održao je br. Milan Bujas prigodno predavanje o značenju 1. decembra sa gledišta nacionalno-državnog i sokolskog. Iza predavanja sledila je zabava, priredena od školske i sokolske dece, a sastavljena iz dečjih pozorišnih komada i patriotskih deklamacija i pratećih sviranjem patriotskih kompozicija društvenog tamburaškog zbora.

Po svršetku zabave, odeljenje muške dece izvelo je jednu simboličnu vežbu.

Celokupna priredba protekla je i završila se u najboljem redu. Poset, gostiju bio je mnogobrojan, a moralni uspeh društva odličan.

Osobita zasluga za onako dobar uspeh one večernje sokolske zabave spada br. Milana Bujasa, koji je — potpomognut u radu od s. Dinke Seršić — uložio dosta i vremena i truda, da školsku decu spremi za ovu uspešno priredbu. I u ovoj prilici videlo se, koliko je važna i potrebna saradnja narodnog učiteljstva u sokolskom radu, ako se hoće da plodovi toga rada budu što uspešniji.

D. t.

SOKOLSKO DRUŠTVO PAG.

Proslava 1. decembra.

Dan 1. decembra proslavilo je Sokolsko društvo Pag na veoma lep i dostojanstven način.

Već u petak izdalo je društvo na građanstvo proglas, da na dan narodnog i državnog ujedinjenja pristupi narodnoj manifestaciji, koja neka bude odraz narodne svesti i visokog osećaja domovinske ljubavi.

Na 1. decembra osvanuo je Pag sav iskičen morem jugoslovenskih zastava i zelenilom.

U 9 sati učestvovali su svi Sokoli svečanom blagodarenju u crkvi. Posle blagodarenja svršala se na trgu pred sokolanim velebnom povorka Sokola, predstavnika mesnih vlasti, škola i ogromne mase građanstva. Povorka, predvođena od gradanske glazbe, krenula je tada oko grada. U sokolani održana je zatim svečana sednica uprave društva, kojoj su učestvovali predstavnici vlasti, svih društava i građanstvo. Sednicu otvorio je zam. starešine brat Jure Oštrić, koji je održao lep patriotski govor, praćen oduševljenim poklicima Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru i Jugoslaviji. Pri kraju svog govora spomenuo je i umrlog člana br. Matu Sabalića, kome su članovi kliknuli Slava! Zatim je prosvetar br. Vinko Ružić održao lep govor, istaknuvši važnost 1. decembra za naš narod, a posebno za Sokolstvo. Njegov govor bio je popraćen klicanjima Kralju, Kraljevskom Domu i Jugoslaviji. Glazba je tada zasvirala himnu, a potom se je prevело decu u naraštaj, a naraštaj u članstvo. Tada su novo primljeni članovi položili svečano sokolski zavet, njih 40 na broju. Sa sednice upućeni su pozdravni telegrami Maršalatu Dvora i Savezu, što je popraćeno oduševljenim klicanjem.

Naveče priredilo je društvo svečanu akademiju uz nekoliko zgodnih deklamacija i rodoljubnih pesama, koje je otpевao mešoviti zbor učenika i učenica osnovnih i građanskih škola, a koje je spremio učitelj brat Jure Usmijan.

Same vežbe uspele su vanredno dobro, što treba zahvaliti spremnoj braći: Grgi Oštriću, načelniku te braći Josipu Fabijaniću, Juri Grošu, Josipu Pogorelci, Frani Pogorelci i Tomi Palčiću.

ŽUPA TUZLA

Proslava 1. decembra.

Sokolski i državni praznik 1. decembar ni jedne godine od oslobođenja do danas nije tako veličanstveno proslavljen kao ove godine. Izveštaja, koje je župa primila od 21 društva (nisu poslala br. društva Breko i Tešanj), vidi se, da su svečane sednice održala sva br. društva osim Srebrenice i Gračanice. Na svečanim sednicama učestvovalo je 4610 članova, a u 18 društava održana su predavanja. Zavet je položilo 873 člana. Prevredeno je u naraštaj 48 dece, a u članstvo 57 naraštajaca. Naročito su uspele akademije, koje su priredila sva br. društva osim Kreke i Zepca, koje je nedavno osnovano. I pored prilično teškog materijalnog stanja, materijalni uspeh kod većine br. društva bio je vrlo dobar. Građanstvo je i ovom prilikom u svima mestima pokazalo vidnim znakom koliko ceni Sokolstvo, iako je moralni uspeh pa i materijalni iznad svakog očekivanja, čime je narod dokazao da u jedinstvenom Sokolstvu a time i u jedinstvenoj državi, vidi ostvarenje svojih krajnjih ideala, da visoko ceni uzvišeno nastojanje Nj. Vel. Kralja oko konsolidacije i učvršćenja temelja naše države. Ipak pada nam u oči veoma malen broj dece, koja su prešla u naraštaj i naraštaja, koji je prešao u članove. Možemo se tešiti time, da su mnoga br. društva prevredela ovu važnu stvar i posvetila više pažnje spoljašnjoj strani svečanosti, ali će nas ovogodišnji 1. decembar daleko više obradovati, ako u izveštaju mogemo doneti daleko veće i reprezentativnije cifre u pogledu prelaza u više kategorije članstva.

— V. B.

Župski prednjak

trgovački pomoćnik traži prikladno namještenje u manufakturnoj struci. Mole se bratska društva, kojima bi mogao biti potreban za vođenje kategorija itd, da mu takovo nadiju. Adresa: Sokolsko društvo Bjelovar za brata S. Cara.

ŽUPA ZAGREB

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGREB III.

Proslava 1. decembra.

Sokolsko društvo Zagreb III proslavilo je dan ujedinjenja na najsvetiji način. Ujutro, u 11 sati, otvorio je svečanu sednicu u prisustvu potpunog broja svih kategorija kao i prijatelja Sokolskog društva, starešina brat dr. Ivo Ražem, pre čega je otisnuta državna himna. Brat dr. Ražem dao je u svom govoru iscrpan pregled o historijatu ujedinjenja Jugoslavije, a na koncu je spomenuo da je Jugoslavija tako dugo krnjila dok se njoj ne prisajedine oni naši otuđeni krajevi. Posle je društveni tajnik brat Ivo Mihovilević održao govor o zadaći i svrsi Sokolstva čiji je opisan i stvaran govor oduševio sve prisutne. Nakon toga sledilo je polaganje sokolskog zaveta članstva. Brat starešina dr. Ražem položio je zavet prisutnom zameniku starešine SKJ i članu društva Zagreb III br. Križu, a braća opet starešini društva, a onda je brat starešina pozvao sve članove i prijatelje na akademiju, koja je počela u 8 sati naveče.

Nakon pozdrava starešine prva točka bila je deklamacija »Zvone zvona...« od Josipa A. Kraljića, koju je uz pratnju načelnice sestre Bačić deklamirala naraštajka Zorka Dragman. Vanredno čuvstveno i terpetirana pesma, sve je dirnula. Druga točka su bile vežbe na ručama, koje je izveo odio prednjačkog zbora. Pokazalo se, da ovo mlado društvo ima u svojem prednjem zboru tehničare, koji mnogo obećavaju. Iza toga je sledila ritmička kompozicija brata M. Jankovića »Mazurka«. Naraštajke izvele su ovu vežbu elastično i složno. Drazesno je otpevala Schubertovu podoknicu sestra Sušnjak uz klavirsku pratnju sestre načelnice, a morala je nadati Zajčevu »Večernju pesmu«. Program je završio sa novim župskim vežbama za godinu 1930./31. od brata M. Jankovića. Župske proste vežbe izvedene su uopće po prvi puta u Sokolskom društvu Zagreb III i sestre i braća izveli su ih veoma skladno i ritmički.

Brat starešina zahvalio se župskim funkcionerima kao i zameniku čehoslovačkog konzula, koji su posetili ovu prvu akademiju i pozvao sve, da se ugodno pozabave. Akademija je uspeła materijalno i moralno, jer su se o njoj kao i o požrtvornosti te disciplini celokupnog članstva veoma pohvalno izrazila braća župskog starešinstva. Za organizaciju zabave ide ipak najveća pohvala sestri Zorki Janković.

SOKOLSKO DRUŠTVO BREGANA.

Proslava 1. decembra.

Društvo je proslavilo državni i sokolski praznik 1. decembra najsvetijim načinom. Na mesne prilike održalo proslavu u nedelju dne 30. novembra. U sokolani sakupilo se članstvo, naraštaj i deca, da prisustvuju

svečanoj sednici, koju je otvorio brat starešina, te u svom pozdravnom govoru prikazao ovu svečanost kao naš sokolski praznik, našto je predao reč bratu prosvetaru, koji je svojim predavanjem »U borbi za Jugoslaviju« izneo istorijske podatke i ocrtao značaj 1. decembra, kao dan ujedinjenja našeg naroda. Zatim sledilo je vrlo lepo i značajno predavanje našeg poznatog sokolskog radnika Dušana M. Bogunovića iz Zagreba, »Ideja Sokolstva i državno ujedinjenje«. Posle ovih predavanja članstvo je položilo sokolski zavet.

Velika radost za sokolsku decu, bilo je Nikolinje, koje je društvo priredilo za njih dne 5. decembra. Također i ova priredba imala je lepog uspeha.

Na Silvestrovo sprema društvo akademiju, na kojoj će nastupiti sa prostim vežbama deca, naraštaj i članovi, koji se već marljivo pripremaju, dalje bit će razne deklamacije, te dve pozorišne pretpostave, a posle zabava sa plesom, te oproštaj sa Starom i doček Nove godine. F. K. n.

SOKOLSKO DRUŠTVO GLINA.

Proslava 1. decembra.

1. decembar proslavljen je u Glini prosvetom na veoma svečan način.

U nedelju 30. novembra, u 6 sati uveče, povorka sa muzikom i pitomcima »Doma maloletnika«, koji pripadaju naraštaju Sokolskog društva, sa upaljenim plamenicama (bakljama) prošla je glavnim ulicama grada. Na čelu povorke stupao je naš agili starosta i ravnatelj »Doma maloletnika« br. D. Gavrilović sa celokupnom upravom društva, članovima i naraštajem, pretstavnicima svih ureda, škole, nekih korporacija i mnoštvo građanstva. Pred opštinskom kućom izveo je naraštaj »Doma maloletnika« sa gorućima plamenicama inicijale SKJ uz sviranje državne himne i oduševljene poklike Kralju, Sokolstvu i narodnom jedinstvu.

1. decembra u 8 i pol sati pošlo je društvo korporativno u povorci sa muzikom »Doma maloletnika« na blagodarjenje u obe crkve. U 11 sati održana je svečana sednica u Sokolani, koju je otvorio starosta br. Gavrilović sa veoma lepmi prigodnim govorom, koji je bio popraćen sa oduševljenim poklicima Kralju, državi i Sokolstvu.

Nakon toga članovi položili su zavet. Naveče, u 8 i pol sati, u »Domu maloletnika« priredena je akademija, koja je veoma lepo uspeła.

SOKOLSKO DRUŠTVO SUNJA.

Proslava 1. decembra.

Državni i sokolski praznik, dan 1. decembra, proslavilo je naše društvo svečano.

U predvečer toga dana, 30. novembra, priredena je zabava u društvenim prostorima.

rijama uz veoma lep program, koji je bio izveden na sveopće zadovoljstvo, te su zadržali poželi buru aplauza. Iza programa razvila se vrlo animirana zabava. Uspeli zabave bio je u svakom pogledu iznad očekivanja.

Napomenuti je, da je ovo društvo osnovano koncem meseca ožujka o. g. i da je to bio njegov prvi nastup u većem stilu. Do sada se nije ovako širilo u raznim razloga, koji su ometali rad i razvitak društva. No taktičnim postupkom, te poštovnim zdom na širenju sokolske misli, kako članova upravnog odbora, tako i ostalog članstva, probijen je led i izvojevana pobjeda sokolskoj misli. Uvereni smo, da će se na ovom sokolskom nacionalnom razdruženju naše dobro, nači jednoga dana svi u bratskoj zajednici pod raširenim krilima Sokola, kao i oni, koji danas stoje nekako po strani. Vreme leći rane!

1. decembra prisustvovali su Sokoli korporativno svečanom blagodarjenju. Iza blagodarjenja, školska mladež sa svojim nastavnici, Soko, te predstavnici svih mesnih ureda i vlasti, kao i društava krenuli su u sokolske prostorije, gde je održana sednica, koju je u 10 sati otvorio brat starešina Mr. Ivo Pongračić pozdravnim govorom, predajući reč bratu potstarešini. Brat potstarešina Ivo Lacković, upravitelj škole, održao je uspeło predavanje o značaju 1. decembra sa gledišta nacionalnog državnog i sokolskog. Predavanje je pozorno saslušano. Završujući predavač svoje predavanje, pozvao je prisutne, da požeđu dug život starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru i besmrtnom tvorcu naše Otadžbine Jugoslavije, Nj. Vel. Kralju Aleksandru I., našto je dvoranom oduševljeno zaorilo »Zižvili«.

Starešina je zatim pročitao brzojavni pozdrav starešini Sokola kraljevine Jugoslavije, Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, koji je popraćen sa oduševljenim usklikima: Živio!

Članstvo je potom izveło vežbe na spravama. Vežbe su izvedene lakoćom i sigurnošću, te su se veoma svideli. Zatim je novo članstvo položilo svečani sokolski zavet. Nakon zaključnog govora brata starešine, otpevana je državna himna. Predstavnici društva pošli su tada u opštinski ured na čestitanje. Soko.

SOKOLSKO DRUŠTVO PISAROVINE.

Dana 23. novembra u 2 sata popodne obavljena je na svečan način posveta i otvorenje škole u Lukinčevu, gde je sreski načelnik Šime Jagodić kao predstavnik vlade službeno prisustvovao te je održao govor o značenju tog velikog dana kao i župnik Puceković iz Dubranca te opštinski načelnik Mrkalj iz Pisarovine. Nakon toga je ovdašnje Sokolsko društvo održalo svoju osmu javnu vežbu, gde je pred

prisutnim oko 1000 osoba načelnik društva Jagodić pozdravio prisutne te održao govor o značenju Sokolstva u današnje doba. Nastupilo se je sa četiri točke i to: ženska deca iz Pisarovine, članice iz Pisarovine i članovi iz Pisarovine, svi sa prostim vežbama, a potom i sa vežbama na preči. Vežbe su skladno i dobro izvedene. Nakon javne vežbe nastavilo se je zabavom, pak buduću je prisutni narod oduševljenjem i odobravanjem slušao lepe reči o Sokolstvu, to ima nade da će se i u ovom mestu u skoro vreme osnovati sokolska četa.

Dana 7. ov. meseca priredilo je Sokolsko društvo u Pisarovini svoj jedanaesti javni nastup u Lijevoj Sredici, u prostorijama Narodne škole.

Pred dupkom punom dvoranom sakupljenog naroda održao je o Sokolstvu govor načelnik brat Šime Jagodić, nakon čega je odvežbano sedam točaka i to proste vežbe muške dece iz Pisarovine i Lijevoj Sredici, ženske dece iz Pisarovine, članovi iz Pisarovine sa seljačkim i ritmičkim, članice iz Pisarovine sa beogradskim i mazurkom, te članovi iz Pisarovine sa vežbama na preči.

Sve su vežbe veoma dobro i skladno izvedene te su oduševile prisutne. Nakon vežbe održala se zabava.

SOKOLSKO DRUŠTVO IVANIĆ GRAD.

Proslava 1. decembra.

Sokolsko društvo u Ivaniću Gradu proslavilo je 1. decembar na najsvetiji način. U predvečerje dana ujedinjenja priredena je u Sokolskom domu svečana akademija, koju je otvorio lepmi pozdravnim govorom brat starešina Vladimir Rubetić, a nakon toga otvarao je orkestar himnu, koja je izazvala manifestaciju Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Upravo biranim rečima održao je brat Zlatko Neuman predavanje o značenju 1. decembra i Sokolstva. Naraštajac Birtić deklamovao je od A. Sanića: »Novo pokolenje«, a potom su članovi izveli vežbu šestorice od M. Jankovića. Vežbu je uvežbao brat načelnik A. Hrenčević, a pratio je na glasovitu gospodinu Pokaz, na guslama g. Vrbanić. Prikazivao se film o svesokolskom sletu u Beogradu i razviće barjaka i javna vežba u Zagrebu. Posle programa razvila se zabava.

Na 1. decembra u 9 sati sakupili su se u Sokolskom domu svi članovi Sokola sa naraštajem, školska mladež iz Ivanića Grada. Šarapova i Poljane, te mesna društva, gradsko veće i građanstvo. U 9 sati krenula je povorka sa vatrogasnom glazbom, a na čelu sa barjakom u rimokat. crkvi, a posle u srp. pravoslavnu. Posle obreda u obim crkvama, vratila se po-

vorka u Sokolski dom, gde se je održala svečana sednica Sokolskog društva, kojoj su uz pripadnike Sokola prisustvovali i mnogi građani. Starešina Sokola brat Rubetić obrazložio je značenje sokolskog zaveta, a onda je sveukupno članstvo položilo zavet Jugoslovenskom državnom narodnom jedinstvu i ideji zajednice svih Slovena. Glazba je završila himnu, a nakon toga održao je brat Josip Kelšin sa kupljenom mladeži krasno predavanje o zadaći Sokolstva i o Jugoslovenstvu. Njegov govor popraćen je burnim aplauzom i klicalo se Kralju, starešini Sokolstva i našoj divnoj Jugoslaviji. Time je svečanost završena na zadovoljstvo svih prisutnih i građana, jer davno nije naše mesto doživelo ovako veličanstvene proslave.

SOKOLSKO DRUŠTVO PETRINJE.

Proslava 1. decembra.

Sokolsko društvo Petrinja proslavilo je ovaj najznačajniji dan, koji je ujedno sokolski praznik, svečano i dostojno. Posle svečanih blagodarjenja u crkvama, na kojima su učestvovali i Sokoli, održana je u 11 sati u dvorani Hrv. doma svečana sednica, koju je otvorio brat starešina dr. J. Nemec iz državne himne, koju je otvarala sokolska glazba. Svoju lepu uvodnu reč završio je br. dr. J. Nemec pozdravom Nj. Vel. Kralju i našem starešini Prestolonasledniku Petru, a pozdrav je burno prihvaćen od svih prisutnih Sokola. Iza toga je brat prosvetar Petar Muždeka održao predavanje o istorijatu našeg ujedinjenja podvukavši ulogu Sokolstva u naporima za njegovo realizovanje.

Zatim je muški zbor otpevao Goštinčarovu pesmu »Živela Jugoslavija«, a onda je izvršeno svečano prevodenje dece u naraštaj priklopačanjem naraštajskog sokolskog znaka. Tada je nastupio dirljiv momenat kada su mnogobrojni članovi polagali sokolski zavet. Pošto je glazba otvirala Vilharovu »Slovenac, Srbin, Hrvat«, zaključio je starešina sednicu. Sednici su prisustvovali izaslanici svih ureda, zavoda i društava.

Uveče je održana sokolska akademija pred dupkom punom dvoranom. Nastupile su sve kategorije članova izvođeci skladno i odvažno proste vežbe i vežbe na ručama i preči. Razvila se zatim zabava, te su se mnogi građani te večeri prijavili za članove. Za uspešan rad u našem društvu treba odati priznanje vrednom načelniku bratu Štinglu, načelnici s. M. Pucički i bratu Ivanu Jakobčiću. Naročitu hvalu duguje društvu za dobro organizovanje zabave društvima: Hrv. ženi, Kolu jugoslovenskih sestara i Dobrotvornoj zadruzi Srpkinja, koje su svojski pomogle Sokolsko društvo.

Precizne žepne ure Schaffhausen, Omega, Doxa, Junghans 4letno jamstvo!
IVAN PAKIŽ
Ljubljana, Pred Škofijo 15

PETER ŽITNIK
SPLOŠNO KLEPARSTVO
Ljubljana, Družinska ulica 12
Ljubljana, Ambrožev trg št. 9

MAKSIHA
КОМБИНАЦИЈА
најбоља је и може се добити само у кафани
„Савиначка Касина“
Цара Николе број 58
Београд

MAKSIHA
КОМБИНАЦИЈА
најбоља је и може се добити само у кафани
„Савиначка Касина“
Цара Николе број 58
Београд

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. r. z. z o. p. Telefon šte. 108

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000,000—, rezervnih zakladov nad Din 5,000,000—.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrebštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskaniće, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije.

Komisijska prodaja odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega / Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige / Ilustrirane knjige v enob. rvc. m ali večbarvnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Cast. pise, revije in mladinske liste / Ok. sna oprema ilustriranih katalogov, pl. katov, cenikov in reklamnih listov / Lastn. tiskarnica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanko, dne. niki, beležnice / Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

Klišeeje

vseh vrst, enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon šte. 2495

Tko oglašuje, taj napreduje!

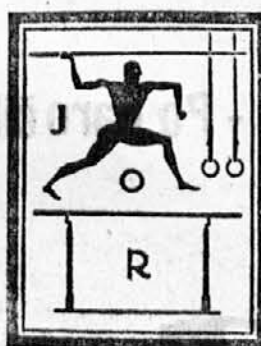
INDUS RIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA
BRANKO PALČIĆ
CENTRALA ZAGREB
ULICA KRALJICE MARIE 6
Dobavljač Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije
Brzojavni naslov Trikotaža Zagreb
Telefon br. 26-77

FIJLJALA BEOGRAD
Balkanska 28, (Hotel Prag)
Izvođač banka, pasaz
Izrađujem sve vrste sokolskih potrebština za javn. i izletni nastup članova, članice i dece i čeno po prop. su SKJ. Nadalje preporučam se braći za izradu najmodernejših i svih od. e. a, koja se najnovijem kro izrađujujem u vlastitoj radionici.

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava

J. Oražem
Ribnica, Dolenjsko

OSNOVANA 1881. GOD.

izrađuje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrebštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašče lju-ljanke, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. — Ustavni cenik besplatno.

Kupite pravočasno, ne odlagajte nakupa na zadnje dni pred Bož'cem

Vrsta 211

Štev. 19-24 Din 39.—
Štev. 25-28 Din 49.—
Štev. 29-34 Din 59.—
Štev. 35-42 Din 79.—
Doma preobujate svojo deco v gorke domače čevlje.

Vrsta 2861-76 Din 69.-

Otroški snežni čevlji iz gumastnega garbardina ali celogumasti dovolj mekoti otrokom gaženje po največjem blatu, dežju, brozgi in snegu.

Vrsta 3762-22 Din 89.-

Otroški čevlji za štrpaci iz mastnega in nepremočljivega usnja, kovani, z močnim podplat in železnimi polpodkvičami.

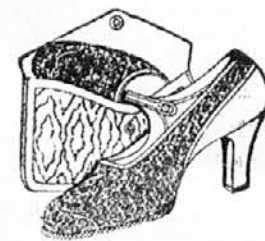
Vrsta 2842-05 Din 89.-

Evo Vam lahkega udobnega čevljička iz laka za Vaše otroke. Lahko se nosijo v snežnih čevljih, potrebni so pa za vsako svečanost, da povečajo veselje Vašim otrokom.

Vrsta 9891-70 Din 99.-

Za naše male generale. Za majhen denar mnogo veselja otrokom in staršem.

Vrsta 7005-70 Din 19.-

Dama zahteva danes lahek čevlji. Zato si brez teh polgaloš ni mogoče misliti garderobe praktične dame.

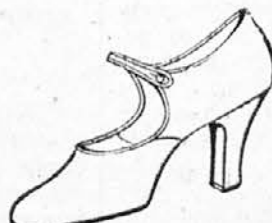
Vrsta 218 Din 89.-

Ko pridete domu, zamenjajte čevlje s toplimi domačimi čevlji. Ako ste občutljivi, si kumite te preko členkov visoke, da Vam bo topleje.

Vrsta 9815-03 Din 89.-

Eleven salonski čevljiček iz črnega žameta. Vedno potreben dami doma, v uradu in za vsakdanji ples. Isti spono za isto ceno.

Vrsta 9775-03 Din 129.-

Te krasne čevljičke iz svila tega atlasa bomo prilagodili vsaki barvi Vaše večerne toalete. Isti čevljiček brez spono v vseh modnih barvah.

Vrsta 9805-05 Din 169.-

Prijubijte čevljiček naših odjemalcev, narejen iz najboljšega laka, z elegantnim podmetnikom, za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 9975-03 Din 199.-

Luksuzno izvršeni čevlji iz črnega antilopa, kombiniranega z lakom, tako da morete z njimi tudi na ples in v družbo.

Vrsta 1875-78 Din 129.-

Celogumasti snežni čevlji, praktični za dež, sneg in blato. S spojkami, praktičnimi pri oblačenju, za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 7045 Din 49.-

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjico pri obavljanju domačih del. Nizka cena omogočuje nakup vsakomur.

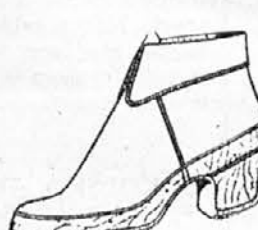
Vrsta 1895-81 Din 199.-

Prijubljeni ruski škornji, ki jih nosimo povrh čevljev. S pisanimi okraski in ogrlico iz krimerja.

Vrsta 1365-70 Din 99.-

Naši sicer tako z dobrim materialom kakor tudi z nizko ceno. S tem želimo tudi najširšim slojem omogočiti nakup dobrih snežnih čevljev, ki bodo ohranili zdravje ter povečali sposobnost.

Vrsta 1365-75 Din 129.-

Elegantna oblika, kroj preko členkov, volneni gabardin z žametnim ovratnikom. Ta letošnji proizvod in naša znamka so najboljša priporočila.

Vrsta 9895-70 Din 199.-

Krasni škorenjčki za ulico. V naših slabšem vremenu Vam bo nožica v teh škorenjčkih vedno elegantna in okusna. Nosijo se brez čevljev z volnenimi nogavicami.

Vrsta 7047 Din 59.-

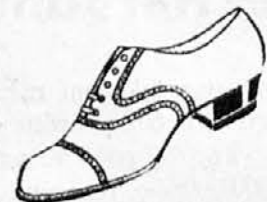
Ko jutraj vstanete iz tople postelje, obujte te domače čevlje. Ko pridete domov z dela, Vam jih je zopet treba, da si odpočijete noge. Za to nizko ceno jih lahko kupi vsakdo.

Obisk naših prodajalnic Vam priporočamo dopoldne, ko je bolj udobno in največ časa za izbiranje in premišljevanje

Vrsta 6807-70 Din 79.-

Galoše z našo znamko so znane po vsem svetu, ne samo po svoji obliki in dobri kakovosti, nego tudi po nizki ceni.

Vrsta 3635-18 Din 169.-

Čevlji za stano mamico, iz finega boksa, z nizkim podpetnikom, udobni, fine oblike in nizke cene.

Vrsta 1645-11 Din 169.-

Solidni čevlji iz črnega ali ružnega boksa z usnjatim podpetnikom. Praktični in pripravi za mater in hčer.

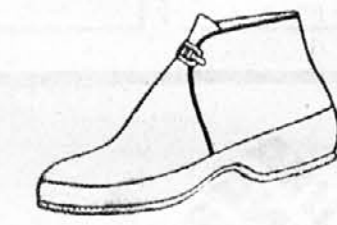
Vrsta 1875-57 Din 199.-

Prijubljen okras. Eleganten čevlji z nizkim podpetnikom, narejeni iz laka, antilope ali finega boksa. Z različnimi kombinacijami.

Vrsta 6625-08 Din 199.-

Novi model za elegantno damo. Dame, ki goje sport, tudi one na terenu in one na tribuni, potrebujejo par takih sportnih čevljev.

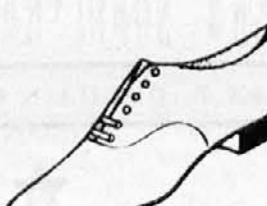
Vrsta 1367-70 Din 169.-

Moški snežni čevlji iz finega volnenega gabardina, elegantne oblike. Kdor jih še ni nosil, si ne more misliti vseh prednosti in udobnosti, ki mu jih proži za nizko ceno ta čevlji.

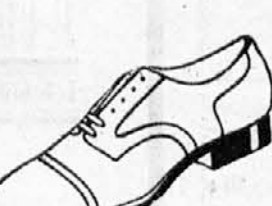
1937-22 Din 169.-

Praktičen čevlji, potreben za vsakdanjo službo umnemu ročnemu delavcu. Črne ali rjave barve za neverjetno nizko ceno.

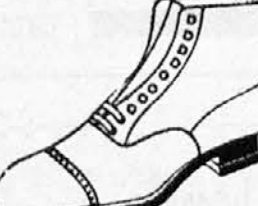
Vrsta 4837-00 Din 169.-

Speciasten čevlji za ples. Izgotavljen iz laka in lahek kot pero. Z nizko ceno dajemo vsakomur možnost, da pride v družbo in na ples v primerenih čevljih.

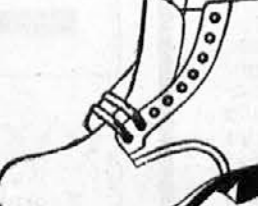
Vrsta 6627-06 Din 249.-

Eleganten, udoben čevlji odličnega gospoda. Sportniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevljev te oblike.

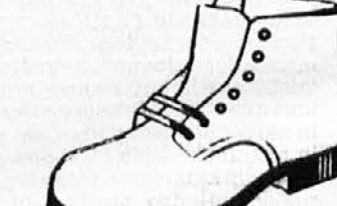
Vrsta 9677-22 Din 249.-

Prijubljen čevlji naših stalnih odjemalcev, narejen iz najfinjšega boksa, z lahkim usnjatim podplatom in gumastim podpetnikom. Imamo jih v vseh velikostih in širinah.

Vrsta 3267-00 Din 249.-

Moški čevlji iz dul-boksa za zimski sport in štrpaci. Med podplatom gumast vložek, ki varuje nogo vlage, čevlji pa dela nepremočljivi.

Vrsta 0967-00 Din 169.-

Čevlji za delo na terenu. Ne boje se dežja, snega niti blata. Narejeni so iz mastne kravine (juhta), z gumastim ali usnjatim podplatom.

Obiščite nas pravočasno, naklonite nam svoje zaupanje. - Po naročilu pošljemo po pošti

Znižali smo cene nogavicam:

Ženske nogavice od Din 69.— na Din 49.—
» » od Din 39.— na Din 35.—
» » od Din 29.— na Din 25.—

Rata

Znižali smo cene nogavicam:

Ženske nogavice od Din 19.— na Din 15.—
Moške » od Din 29.— na Din 25.—
» » od Din 19.— na Din 15.—